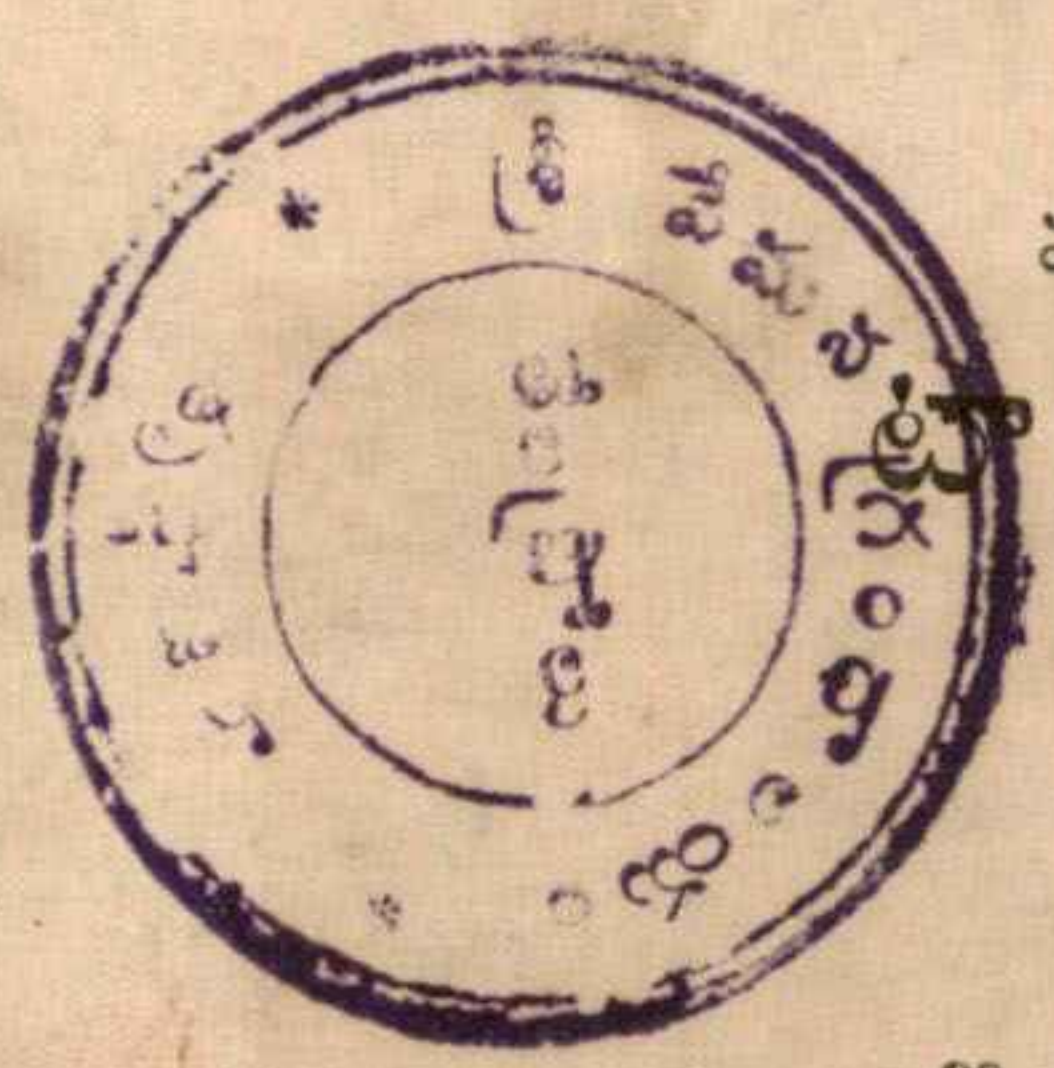

~~TPLF101B245~~ 90

TPLA116B145

మా తృప్తి మ 3156

మూలం :
శ్రీమూర్తి

FANCHAYAT OFFICE
TELAPROLU
Krishna Dist.

అనుసరణ :

శ్రీమూర్తి బి. ఏ., బి. యిడి.,

ప్రకాశకులు :

విజయశ్రీ పబ్లిషింగ్ కో., విజయవాడ-3

విద్యా విషయిక ప్రకాశకులు

నర్వస్వామ్యములు
ప్రకాశకులవి

ద్వితీయ ముద్రణ
1961

వెల :
0-75 నపై.

ముద్రణ :
సాయిబాబా ప్రెస్ - విజయవాడ-1

మా తృప్తి మ

1

జిలిన్ అనునాతడు కాకసన్ లో నొక పైనికోద్యోగిగా పనిచేయుచుండెను. ఒకనా డాతని కింటికడనున్న తల్లివద్ద నుండు ఒక యుత్తరము వచ్చెను. ఆ యుత్తరమునం దిట్లుండెను: “నేను ముసలిదాన నైతిని. నేను మరణించుటకు ముందు నా ప్రియ పుత్రుడవైన నిన్నొకసారి చూడగోరుచున్నాను. నీ విచ్చటకు వచ్చి నా తుది క్షణములను వీక్షించి నా కంఠ్య క్రియలు జరుపుము. భగవానుని దయయున్నచో మరల నుద్యోగములో జేరుము. కాని నేను నీ కొక యువతిని జూచి యున్నాను. ఆమె ఎంతో మంచిది; ఆ స్తి కలది. నీకిష్టమైనచో నీ వామెను వివాహము చేసికొని యిచ్చటనే ఉండవచ్చును.

ఆ విషయమును గూర్చి యా పైనికోద్యోగి యాలోచించెను. కడసారిగా నాతఁడు తల్లిని జూడ దలచుకొనెను. వచ్చినచో తల్లి చూపు యువతిని వివాహము చేసికొన దలఁచెను. అందువలన నాతఁడు కలనల్ వద్దకు బోయి యింటికి బోవుటకై సెలవు సంపాదించెను. పిమ్మట నాతఁడు మిత్రుల కందఱకు జెప్పి యింటికి బోవుటకు సిద్ధమాయెను.

ఆ కాలమున కాకసన్ ప్రాంతములో యుద్ధము జరుగుచుండెను. పగలుకాని, రాత్రికాని రోడ్డుపై బ్రయాణ మంత

సురక్షితము కాకుండెను. ఎవ్వరైన రష్యనుజాతీయుడు కోట నుండి చాలదూరము ప్రయాణము చేయుటకు సాహసించినచో తార్తారు లాతనిని జంపివేయుచుండిరి. అందువలన వారము నకు రెండుసార్లు సైనికులు ప్రయాణీకులను ఒక కోటనుండి మఱియొక కోటకు జేర్చుచుండిరి.

అది వేసగిక్రాలము. ఒకనాఁడు సైనికులు ప్రయాణీకులను వెంటబెట్టుకొని పయనమైరి. జిలిన్ గుఱ్ఱముపై బ్రయాణము చేయుచుండెను. ఆతని సామానులు వెనుక నొకబండిలో వచ్చుచుండెను. మధ్యాహ్న మగుసరికి అందఱును సగము దూరమైనను ప్రయాణము చేసియుండలేదు. అచ్చట నెక్కడను చెట్లుగాని, పొదలుగాని లేకుండెను. ఎండవేడిమి భరింపరానిదిగా నుండెను.

జిలిన్ ముందు పోవుచునేయుండెను. మిగిలినవారందఱు వెనుకపడిరి. అప్పుడు జిలిన్ ఇట్లనుకొనెను : “నేను ముందు పోవుచునేయుందును. నా గుఱ్ఱము చాల మంచిది. తార్తారులు నన్నెదుర్కొనినచో నేను వేగముగా బాతిపోవుదును. అయినను నందఱును వచ్చువఱకు వేచియుండుటయేమంచిదేమో!”

అత డట్లాలోచించుకొనుచుండగా కోస్టిలన్ అను సైనికోద్యోగి తుపాకితో నచ్చటకువచ్చెను. ఆతఁడు జిలిన్తో ఇట్లనెను : “ఎండవేడిమి భరింపరానిదిగా నున్నది. రమ్ము; మన మిరువురము కలసిపోవుదము.” జిలిన్ కొంతవడి యాలోచించి యిట్లనెను : “నీ తుపాకి ఉపయోగించుటకు సిద్ధముగా నున్నదా?” “ఉన్నది” అని కోస్టిలన్ అనెను. “అయినచో

పోవుదము. కాని మన మిరువురము ఎల్లప్పుడు కలిసియే యుండవలెను.”

అంతట నిరువురును ఇరువంకల చూచుకొనుచు ప్రయాణము సాగించిరి. కొంతదూరము పోయిన తరువాత వారిదారి రెండుకొండల మధ్యనున్న లోయగుండా పోసాగెను. అప్పుడు జిలిన్ ఇట్లనెను: “మనము కొండపై కెక్కి చుట్టును బరికింతము. లేనిచో తార్తారులు మనకు తెలియకుండగనే మనపై బడ వచ్చును.” “అందువలన లాభమేమి? రమ్మ ముందుకు బోవుదము.” అని కోస్టిలిన్ అనెను. జిలిన్ అందుల కంగీకరింపలేదు. “నీ విచ్చటనే యుండుము. నేను పోయి చూచి వత్తును” అని యాతఁడనెను. అట్లని యాతడు వేగముగా కొండపై కెక్కిపోయెను. అప్పుడాతనికి నూలు గజముల దూరము ముందుగా ముప్పదిమంది తార్తారులు కనబడిరి. జిలిన్ వారిని జూడగనే వెనుకకు దిరిగెను. కాని ఆతనిని జూచిన తార్తారులు వెంటబడిరి. “కోస్టిలిన్! తుపాకిని సిద్ధముగా నుంచుము.” అని యఱచుకొనుచు జిలిన్ గుట్టముపై వేగముగా క్రిందికి దిగి రాసాగెను.

కాని కోస్టిలిన్, జిలిన్ కు సహాయము చేయుటకు వేచియుండలేదు. ఆతఁడు తార్తారులను జూడగనే గుట్టమును రెండువైపుల కొరడాతో గొట్టుచు కోటవంకకు నతివేగముగా బాటిపో సాగెను.

జిలిన్ ఆ దృశ్యమును గమనించెను. ఇప్పు డాతనికి తుపాకి సాహాయము పోయినది. అతనివద్ద నొక కత్తిమాత్రము కలదు. ఇప్పు డాత డేమి చేయగలడు? ఆతడు వెనుక వచ్చు

చున్న సైనికుల వద్దకు బాటిపోవుటకు బ్రయత్నించెను. కాని యాఱుగురు తార్తారు లాతని వడ్డగించుటకు సిద్ధముగానుండిరి. ఆతని గుఱ్ఱము వేగముగా బోయెడిదే కాని యేమిలాభము? తార్తారుల గుఱ్ఱము లంతకంటె వేగముగా బోయెడివి !

తన్ను పట్టుకొనుటకు సిద్ధముగానున్న యొక ఎఱ్ఱని గడ్డముగల తార్తారును జిలిన్ చూచెను. అప్పుడాతఁ డిట్లను కొనెను : “మీకు నేను బ్రాణములతో బట్టుబడినచో నానా హింసలు పెట్టెదను. నేను మీకు బ్రాణములతో దొరకను.”

ధైర్యవంతుడగు జిలిన్ ఎఱ్ఱని గడ్డముగల తార్తారు వంకకు బోవుచు నిట్లను కొనెను : “నేను నిన్ను దాటి పోనైన దాటిపోదును, లేదా ఈ కత్తితో నీ శిరస్సును ఖండింతును.”

అంతలో తార్తారు లాతనిపై తుపాకులుపేల్చిరి. తుపాకి గుండ్లు గుఱ్ఱమునకు దగిలెను. అందువలన నది నేలగూలెను. దానితో బాటుగా జిలిన్ నేలపైబడెను. గుఱ్ఱము నేలపైబడి కొట్టుకొనుచుండెను. జిలిన్ దానిదుస్థితిని గమనించి యెంతయు విచారించెను. అంతలో నచ్చట కొక తార్తారు వచ్చి గుఱ్ఱము పైనున్న జీనును దీసివైచెను. పిమ్మట కొలది కాలములో నా గుఱ్ఱము ప్రాణములను వీడెను.

తార్తారులు చచ్చిన గుఱ్ఱముపై నున్న సామానుల నన్నింటిని దీసికొనిరి. జిలిన్ ఎఱ్ఱనిగడ్డముగల తార్తారు గుఱ్ఱము పై వెనుకభాగమున గూర్చుండబెట్టబడెను. ఆతఁడు పడిపో కుండగ నాతనిని తార్తారు పటకాకు ద్రాళ్ళతో గట్టివైచిరి. పిమ్మట నందఱును గలిసి కొండలపైకి బోయిరి.

జిలిన్ గుఱ్ఱముపై నటునిటు ఊగుచు ప్రయాణము చేయసాగెను. ఆతనికి తార్తారుని వెనుక భాగము తప్ప ఇంకేమియు గనబడుటలేదు. ఆతని తలకు గట్టి గాయము తగిలి యుండెను. మొగముపైకి గాతినర క్తముఎండిపోయియుండెను. ఆతఁడు గట్టిగా గట్టివేయబడి యుండుటచే తనంతటతాను అవయవములను గదల్చుటకు వీలులేకుండెను. ఆతని యవయవములన్నియు నెంతో బాధాకరముగ నుండెను.

అందఱును కొండల నెక్కుచు దిగుచు చాలదూరము ప్రయాణము చేసిరి. పిమ్మట వా రొక నదిని దాటి యొక లోయలో నున్న గతుకులదారిపై బ్రయాణము చేయసాగిరి. తార్తారులు తన్నెక్కడకు దీసికొనిపోవుచున్నది జిలిన్ చూడ దలచెను. కాని రక్తము కాటుటవలన కనుతెప్ప లంటుకొని యుండుటచే నాత డట్లు చేయలేకపోయెను. తార్తారులు మఱి యొక నదినిదాటి యొక కొండ ప్రక్కగా బ్రయాణము చేయుచుండిరి. అచ్చటపొగవాసన వేయుచుండెను. కుక్కలు మొరుగుచుండెను. అందఱును నొక తార్తారుగ్రామమును జేరుకొనిరి. తార్తారులు గుఱ్ఱములపై నుండి క్రిందకు దిగిరి. తార్తారు పిల్లలు జిలిన్ చుట్టును మూగి కేరింతలు కొట్టుచు నాతనిపై తాళ్ళను రువ్వసాగిరి.

ఎఱ్ఱని గడ్డముగల తార్తారు పిల్లలను దరిమివైచి సేవకుని బిలిచెను. ఆ పిలుపును విన్న సేవకు డచ్చటకు వచ్చెను. యజమాను డాతని కేమో యజ్ఞాపించెను. సేవకుడు పోయి సంకెళ్ళతో దిరిగివచ్చెను. జిలిన్ గుఱ్ఱముపై నుండి

క్రిందకు దింపబడెను. ఆతని చేతులకున్న కట్టువిప్పి వేయబడెను. పిమ్మట నాతని కాళ్ళకు సంకెళ్ళు వేయబడెను. యజమానుడు, సేవకుడు కలిసి జిలిన్ నొక గదిలోని కీడ్చుకొనిపోయి, యా గదికి జాగ్రత్తగా దాళము వైచిరి.

2

ఆరాత్రి జిలిన్ కేమాత్రము నిద్దురపట్టలేదు. వేసవి కాలములో రాత్రులు హ్రస్వముగా నుండును గదా ! అందు వలన గదిలోని కొక చిన్న బొటియగుండా త్వరలోనే వెలుగు ప్రసరింపసాగెను. జిలిన్ ఆ బొటియను కొంచెము పెద్దదిగా జేసి దానిలోనుండి బయటకు జూచెను. అతనికి కొండదిగువకు బోవుచున్న బాటయొక్కటి కనబడెను. కుడివైపున నొక తార్తారు గుడిసె యుండెను. అచ్చట రెండు వృక్షములుగూడ నుండెను. ఒక నల్లనికుక్క యింటిగుమ్మమువద్ద బరుండెను. ఇంకను మేకలు, మేకపిల్లలు కూడ నచ్చటనుండెను. ఒక నీటి కుండను నెత్తిపై బెట్టుకొని మోసికొనిపోవుచున్న యొక స్త్రీ కూడ నాతనికి కనబడెను. ఆమె ఒక చేతితో నొక చిన్న బాలుని నడిపించుకొని పోవుచుండెను. ఆ స్త్రీ నీటికడవతోను, బాలకునితోను గుడిసెలో బ్రవేశించెను. కొంచెముసేపైన తరువాత ఎఱ్ఱనిగడ్డముగల తార్తారు గుడిసెలోనుండి బయటకు వచ్చెను. ఆతడు చాల విలువైన వస్తువులను ధరించి యుండెను. ఆతడు గడ్డమును సవరించుకొని, యొక సేవకుని బిలిచి యాతని కేవో యాజుల నొసగి యెచ్చటికో ప్రయాణమైపోయెను.

ఇరువురు చిన్నవారు గుఱ్ఱములకు నీరు పెట్టి వాని నా దారిని దీసికొనిపోవుచుండిరి. కొంతమంది బాలకు లటునిటు పరుగెత్తుచుండిరి. వారందఱు గలసి గుంపుగా గూడి జిల్క బంధింపబడియున్న గదివద్దకు వచ్చి బారియలోనికి పుల్లలు పెట్ట సాగిరి. జిల్క గట్టిగా నఱచెను. అప్పుడు పిల్లలు భయపడి వేగముగా నలుదిక్కులకు పరుగెత్తుకొని బో సాగిరి.

జిల్కకు దాహబాధ మిక్కుటముగా నుండెను. ఆతని గొంతులో తడి యే మాత్రము లేకుండెను. ఆతని నాలుక పిడచకట్టుకొని పోయెను. ఎవ్వరైన వచ్చి తన్ను జూచిన బాగుండునని యాతడు భావింపసాగెను. అంతలో నెవ్వరో యా గది తాళమును దీసిన సవ్వడి విననాయెను. ఎఱ్ఱనిగడ్డము గల తార్తారు తలుపులు తెరచికొని లోనికి బ్రవేశించెను. ఆతనితో బాటాక నల్లని చిన్నమనుజుడుగూడ నుండెను. ఆతని మొగము ఆనందముతో దాండవమాడుచుండెను. ఆతడెల్లప్పు డును నవ్వుచుండెను. ఆతడు ఎఱ్ఱని గడ్డముగల తార్తారు ధరించిన దుస్తులకంటె నెక్కువ విలువైన దుస్తులను ధరించి యుండెను. అతడా గ్రామములో నొక గొప్ప ధనికుడగు తార్తారువలె నుండెను. ఎఱ్ఱని గడ్డముగల తార్తారు ఏమేమో గొణుగుకొనుచు కత్తి నటు నిటు త్రిప్పుచు, జిల్క వంక నొక తోడేలువలె జూచుచు ద్వారబంధము వద్ద నిలబడి యుండెను. రెండవ యాతడు చెంగుచెంగున నడచుచు తిన్నగా జిల్క వద్దకు వచ్చెను. జిల్క ముందుకూర్చుండి యాతనిభుజముపై దట్టెను. పిమ్మట తనభాషలో నతివేగముగా మాటాడసాగెను. ఆతని మాటలలో నొక్కమాటయైనను జిల్క కర్ణము కాకుండెను.

“నాకు దాహశాధ మిక్కుటముగా నున్నది. నాకు వెంటనే మంచినీరు కావలయును.” అని జిలిన్ అనెను. ‘జిలిన్ మాటలు తార్తారున కర్థముకాలేదు. ఆతడు తన సహజ ధోరణిలో నేమేమో మాటాడుచుండెను. అంతట జిలిన్ తనకు మంచి నీరు కావలయునను అర్థము వచ్చునట్లు పెదవుల వద్ద చేతులు పెట్టి సంజ్ఞ చేసెను. తార్తారు జిలిన్ భావము నర్థము చేసికొని, నవ్వి, ‘డినా!’ అని పిలిచెను.

అంతట పదమూడు వత్సరముల ప్రాయముగల యొక శాలిక యచ్చటకు బరుగెత్తుకొని వచ్చెను. ఆమె యచ్చముగ నల్లని చిన్న తార్తారును బోలి యుండెను. ఆమె యాతని కొమరితయై యుండును. ఆమె చక్కని దుస్తులను నగలను ధరించి యుండెను. నల్లని తార్తారు ఆమె కేమో చెప్పెను. వెంటనే డినా యాప్రదేశమును వీడిపోయి మంచినీటిపాత్రతో తిరిగివచ్చెను. దానిని తండ్రికోరికపై జిలిన్ కొసంగెను. ఆమె కూడ జిలిన్ ముందు కూర్చుండెను. జిలిన్ మంచినీరమును ద్రాగుచుండగా నాతని నొక యడవిజంతువును చూచినట్లు కన్నులు పెద్దవిచేసికొని చూడసాగెను. మంచినీరమును ద్రాగిన తరువాత జిలిన్ ఖాళీపాత్రను డినా కిచ్చివెచ్చెను. డినా దానిని దీసికొని చెంగున గెంతును. అప్పుడు తండ్రి నవ్వి యామెకేమో చెప్పెను. డినా బయటకు బోయి రొట్టెలతో దిరిగి వచ్చి వానిని జిలిన్ కిచ్చెను. ఆమె మరల నాతనిముందు కూర్చుండి రొట్టెలను దినుచుండగా నాతని నంకకు జూడ సాగెను.

తరువాత తార్తారులు బయటకు బోయి గదికి తాళము వైచిరి. కొంతవడికి సేవకుడువచ్చి తార్తారు భాషలో నేమోయనెను. తన్నెచ్చటకో రమ్మనుచున్నాడని సంజ్ఞలను బట్టి జిలిన్ అర్థము చేసికొనెను. కాళ్ళకు సంకెళ్ళుండుట వలన నెంతో బాధపడుచు జిలిన్ మెల్లమెల్లన బయటకు వచ్చెను. ఆతనికి సుమారు పదికొంపలున్న తార్తారు గ్రామము కనబడెను. ఆ గ్రామములో నొక మసీదు గూడ నుండెను. ఒక గృహము ముందు మూడు గుట్టములు నిలబడియుండెను. నల్ల తార్తారు ఆ ఇంటిలోనుండి బయటకువచ్చి, లోనికిరమ్మని జిలిన్ కు సంజ్ఞచేసెను. పిమ్మట నాతడు నవ్వి, తార్తారు భాషలో నేమోయని లోనికిబోయెను. జిలిన్ ఆతని ననుసరించి లోన బ్రవేశించెను. ఆతడు ప్రవేశించిన గది ఎంతయు జక్కగా నుండెను. గదిలో రకరకముల తివాచీలు, పరుపులు ఉండెను. తుపాకులు, పిస్తోళ్ళు, కత్తులు మున్నగునవి గూడ నా గదిలో నుండెను. నేల యెంతో పరిశుభ్రముగ నుండెను. గదిలో నొకచోట ఐదు చిన్న పరుపులుండెను. వానిపై నల్లని తార్తారు ఎఱ్ఱని గడ్డముగల తార్తారు, ముగ్గురు అతిథులు ఆసీనులై యుండిరి. వారి ముందు రకరకములైన భోజన పదార్థములు, విలువైన పానీయములు నమర్పబడియుండెను. అయిదుగురును వానిని సేవింపసాగిరి.

నల్ల తార్తారుని ఆజ్ఞపై సేవకుడు జిలిన్ నొకచోట గూర్చుండబెట్టెను. పిమ్మట నా సేవకుడు తన యజమానున కెడమభాగమున గూర్చుండి, భుజించుచున్న వారి వంకకు జూడసాగెను. ఆతనికి గూడ నోరూరుచుండెను గాబోలు, నాలుకతో పెదవులు నాకుకొనుచుండెను.

తార్తారులు తిన్నంత తిని త్రాగినంత త్రాగిరి. అంతలో నొక స్త్రీ యచ్చటకు వచ్చెను. ఆమె డిగా ధరించినటువంటి దుస్తులనే ధరించియుండెను. ఆమె మిగిలిన భోజన పదార్థములను దీసికొనిపోయి యొక నీటి పాత్రతో దిరిగివచ్చెను. తార్తారు లందు చేతులు కడుగుకొనిన పిమ్మట మోకరిల్లి దైవప్రార్థనచేసికొనిరి. పిమ్మట వారు కొలదిసేపు సంభాషించుకొనిరి. పిమ్మట రవ్యను భాష వచ్చిన యతిథి యొక్కడు జలిన్ వంకకు దిరిగి యిట్లనెను, “నీవీ ఎఱ్ఱని గడ్డముగల కాజీ మహమ్మదుచే పట్టుకొనబడినావు. కాజీ మహమ్మదు నిన్ను అబ్దుల్ మురాదు కొసంగియున్నాడు. (నల్లని మనుజుని వంకకుఁ జూపును.) ఇప్పుడు అబ్దుల్ మురాదు నీ యజమానుడు.” జలిన్ ఏమియు మాటాడలేదు. అబ్దుల్ మురాదు నవ్వుచు సేమో మాటాడుచుండెను. అంతట ద్విభాషి యగు నతిథి యిట్లనెను, “నీవు నీయింటికి వ్రాసి పెద్ద మొత్తముగ డబ్బును దెప్పించుకొని, దానిని అబ్దుల్ మురాదు కీయవలెను. అప్పుడాతడు నీకు స్వేచ్ఛ నొసంగును.” జలిన్ కొంతవడి యాలోచించి యిట్లనెను, “అతని కెంత మొత్తము కావలయును?” అంతట తార్తారులు తమలో తాము మాటాడుకొనిరి. పిమ్మట ద్విభాషి యిట్లనెను, “మూడువేల రూబులుల నాణెముల నీయవలయును.” “నేనంత మొత్తము నిచ్చుకోలేను అని జలిన్ అనెను. అబ్దుల్ మురాదు గెంతి యేమేమోయనెను” అప్పుడు ద్విభాషి జలిన్ తో నిట్లనెను, “ఎంత మొత్తము నిచ్చుకొనగలవు?” జలిన్ ఆలోచించి, “అయిదు వందల రూబులు నాణెముల నిత్తును” అని యనెను. ఆ విషయమును గూర్చి తార్తారులు తమలో దాము వేగముగా సంభాషించుకొన

సాగిరి. అబ్దుల్ మురాదు ఆందోళన పడుచున్నట్లుండెను. కాజీ మహమ్మదు నిశ్చేష్టుడై యుండెను.

కొంతవడికి అందఱును శాంతించిరి. అంతట ద్వితీయ జలిన్ తో నిట్లనియెను, “అయిదు వంద లేమాత్రము చాలవు. నీ కొఱకాతడు రెండువందలు ఖర్చుపెట్టినాడు. కాజీ మహమ్మదు అబ్దుల్ మురాదుకు రెండు వందలు గాకీ యున్నాడు. ఆ గాకీక్రింద కాజీ మహమ్మదు నిన్ను అబ్దుల్ మురాదు కొనగి యున్నాడు. మూడు వేల కేమాత్రము తగ్గుటకు వీలులేదు. నీ నిందుల కంగీకరింపనిచో నిన్నొక గోతిలోపెట్టి నానాహింసల పాలుచేయుదురు.” ‘భయపడినచో నింకను భయపెట్టుదురు.’ అని జలిన్ అనుకొని, ద్వితీయతో నిట్లనియెను, “నన్ను భయపెట్టుటకు బ్రయత్నించినచో నే నింటికి వ్రాయననియు నాతనికేమియు ముట్టదనియు ఆ కుక్కతో జెప్పుము. నే నిదివరకెన్నడు మీకు భయపడలేదు. ఇక ముందు భయపడను.”

అంతట తార్తారులు మరల మాటాడుకొనసాగిరి. కొంతసేపైన తరువాత అబ్దుల్ మురాదు గెంతి, జిలన్ వద్దకు వచ్చి, ధైర్యవంతుడు అని యర్థము వచ్చు తార్తారు మాటను అనెను. పిమ్మట నాతడు నవ్వి ద్వితీయతో నేమో యనెను. అంతట ద్వితీయ, జిలన్ తో నిట్లనియెను, “వేయి యిచ్చిన చాలును.” అప్పుడు జిలన్ ఇట్లనెను, “నేను అయిదు వందల కంటె నెక్కువ యాయను. మీరు నన్ను చంపినచో మీ కేమియు ముట్టదుగదా” తార్తారులు మరల సంభాషించు కొనసాగిరి. సేవకునితో నేమోచెప్పి యాతనిని బయటకు

బంపిరి. తార్తారులు గుమ్మము వంకకు జిలన్ వంకకు జూడ సాగిరి. కొంతవడికి సేవకుడు కాళ్ళకు సంకెళ్ళు వేయబడిన మనుజునొకని నచ్చటకు దీసికొనివచ్చెను. ఆతడెవ్వరోకాదు! కోస్టిలిన్ తార్తారులచే నాతడు కూడ ఖైదీగా పట్టుకొనబడి యుండెను.

రష్యను లిరువురును నొక చోటకు జేరుకొనిరి. వారిరువురును నొకరి విషయము లొకరికి చెప్పకొన సాగిరి. అప్పుడు తార్తారులు నిశ్శబ్దముగా జూచుచు కూర్చుండిరి. కోస్టిలిన్ తాను అబ్దుల్ మురాదుచే పట్టుకొనబడిన విషయమును జిలిన్ కు దెలిపెను.

కొంత తడవైన పిమ్మట అబ్దుల్ మురాదు కోస్టిలిన్ ను జూపుచు నేమో యనెను. అంతట ద్విభాషి రష్యనులతో నిట్లనెను : “మీరిరువురు నిప్పుడొకే యజమానునకు జెంది యున్నారు. మీలోముందుగా సొమ్మిచ్చిన వారు ముందుగా విడిచిపెట్టబడుదురు.” ద్విభాషి జిలన్ నుద్దేశించి యిట్లనెను, “నీకు గోపము వచ్చును. నీ మిత్రుడెంత శాంతముగనున్నాడో చూడుము. ఆతడింటికి ఐదువేల రూబుల నాణెముల కొరకు వ్రాసినాడు. అందువలన నాతని నిచ్చట చక్కగా జూచుచున్నారు.” అంత జిలన్ ఇట్లనెను, “నా మిత్రుడు తన యిచ్చవచ్చినట్లు చేయవచ్చును. ఆతడు ధనికుడై యుండును. నేను మాత్రము బీదవాడను. నేను అయిదు వందలు మాత్రమిచ్చెదను. మీకా మొత్తము అంగీకారయోగ్యము కానిచో నన్ను జంపుడు. అందువలన మీకేమియురాదు. నే నయిదు వందల కంటె నెక్కువ వ్రాయను.”

అందఱును నిశ్శబ్దముగా గూర్చుండిరి. అబ్దుల్ మురాదు హఠాత్తుగా గెంతి యొక చిన్న పెట్టెను దీసికొనివచ్చి అందుండి కలము, కాగితము, సిరాబుడ్డి తీసి జలిన్ చేతికిచ్చెను. కాగితముపై వ్రాయుమని సంజ్ఞ చేసెను. ఆతడు జలిన్ వద్దనుండి అయిదువందల రూబులు నాణెములనే తీసికొనుట కంగీకరించెను.

అంతట జలిన్ ద్విభాషితో నిట్లనియెను, “కొంచె మాగుడు. మాకు చక్క-ని భోజనము నొసగవలయును. బట్టలు, బూట్లు ఈయవలెను. మమ్ముల నిరువుర నొకే చోట నుంచవలెను. మా కాళ్ళకున్న సంకెళ్ళను దీసివేయవలెను.” జలిన్ అబ్దుల్ మురాదు వంకకు జూచి నవ్వెను.

అబ్దుల్ మురాదు గూడ నన్ని ద్విభాషి చెప్పినదానిని విని యిట్లనెను, “మీకు మంచి యాహారమును, బట్టలను, బూట్లను ఇచ్చుటకు నేను సిద్ధముగా నున్నాను. మీయిరువురు నొకేచోట నుండుటకు నా కెట్టి యభ్యంతరమును లేదు. కాని మీ కాళ్ళ సంకెళ్ళను దీయుటకు వీలులేదు. మీ రెచ్చటి కయినను బాటిపోవుదురు. రాత్రి సమయములందు మాత్రము సంకెళ్ళను దీసివేయుదును.” పిమ్మట నాతడు జలిన్ ను బ్రశంసించుచు గాతని భుజములపై చరచెను.

జలిన్ ఉత్తరమును వ్రాసెను గాని దానిపై తప్పు విలాసమును వ్రాసెను. ఆ యుత్తర మెన్నడును గమ్యస్థానము నకు జేరుకొనదనియు, జలిన్ దొంగతనముగా బాటిపోవలెనని నిశ్చయించుకొనెననియు వేఱుగా జెప్పనక్కఱలేదు.

జిలిన్, కోస్టిలిన్ లిరువురును మొదట జిలిన్ బంధింపబడిన గదిలోనికి దీసికొని పోబడిరి. తార్తారులు వారికి గొన్ని యాహార పదార్థములను, మంచి నీరమును, బట్టలను, బూట్లను నొసగిరి. రాత్రిపడిన తరువాత వారి కాళ్ళకు గల సంకెళ్లు తీసివేయబడెను.

3

జిలిన్, కోస్టిలిన్ లిరువురును బంధింపబడి యొక నెల రోజులు గడచెను. అబ్దుల్ మురాదు జిలిన్ నెల్లప్పుడును బ్రశంసించుచు నవ్వుచుండెడివాడు. కాని మిత్రుల కిరువురకు సరియైన యాహారము నొసగుచుండెడివాడు కాదు.

కోస్టిలిన్ డబ్బు కొఱ కింటికి రెండవసారి వ్రాసి విడుదల కొఱ కెదురు చూచుట తప్ప మఱియింకేమియు జేయకుండెను. సమాధానము వచ్చువఱకు నాతడు కాలమును నిదురించుటలోనో, రోజులు లెక్కించుటలోనో గడపుచుండెను.

తాను మొదట వ్రాసిన యుత్తర మెవ్వరికిని జేరదని తెలియును గనుక జిలిన్ రెండవసారి వ్రాయలేదు. ఆతఁడు తనలో తానిట్లు అనుకొనెను, “నా తల్లికి అయిదు వందల రూబులు నాణెము లెక్కడనుంచి వచ్చును? ఆమెయే నేను బంపుచుండిన సొమ్ముపై నాధారపడియుండెడిదిగదా. భగవంతుని దయవలన నే నిచ్చటనుండి తప్పించుకొని పాటిపోవుటకు బ్రయత్నింతును.”

జిలిన్ అనేక ఆలోచనలు చేయుచు పాటిపోవుటకు దగిన యవకాశములనుగూర్చి తలచుచుండెను. ఆతఁడు చేతి

పనులయందు గడు నిపుణుడు. అందువలన నాతడు బుట్టలల్లుట, బొమ్మలుచేయుట మున్నగు పనులు చేయుచుండెడివాడు.

ఒకసారి యాతడు తార్తారు వనితయాకారమును బోలిన బొమ్మనొకదానిని జేసి యింటి కప్పుపై బెట్టెను. తార్తారు స్త్రీలు మంచిసీటిని దెచ్చుకొనుటకు బయటకు వచ్చినపుడు అబ్దుల్ మురాదు కొమరితయగు డినా ఆ బొమ్మను వారికి జూపెను. స్త్రీలందఱు కడవలు క్రింద పెట్టి బొమ్మవంకజూచుచు నవ్వుచు నిలబడిరి. జిలిన్ ఇంటిపైనుండి బొమ్మనుదీసి వారి కీయబోయెను. కాని వారు దానిని స్వీకరించుటకు సాహసింప రైరి. అంతట జిలిన్ దానిని క్రిందపెట్టి లోనికిబోయి యేమి జరుగునో చూతమని వేచియుండెను. డినా యా బొమ్మవద్దకు బోయి చుట్టును జూచి, దానిని దీసికొని పగుగెత్తుకొని పోయెను.

తెల్లవాటిన తరువాత జిలిన్ బయటకు జూచెను. డినా ఇంటిలోనుండి బయటకు వచ్చి గుమ్మమువద్ద గూర్చుండి యుండెను. ఆమె బొమ్మకు రంగుల గుడ్డలుచుట్టి యిటునటు నూపుచు తార్తారు పదము పాడుచుండెను. అంతలో నొక ముదుసలి స్త్రీ బయటకువచ్చి డినాను దిట్టి బొమ్మను లాగు కొని ముక్కలు ముక్కలుచేసి డినాను వేటొక పనిపై బంపించి వైచెను.

కాని జిలిన్ మఱియొక మంచి బొమ్మను దమీరుచేసి డినా కిచ్చెను. ఒకసారి డినా యొక కూజాను దెచ్చి నేలపై బెట్టి జిలిన్ వంకకు జూచుచు గూర్చుండి కూజా వంకకు జూచుచు నవ్వసాగెను. “ఆమె కంట ఆనంద మేల కలిగినది ?”

అని జిలిన్ అనుకొనెను. కూజాలో మంచిసీర మున్నదని తలంచి ఆతడు । దానిని దీసికొనెను, కాని యందులో పాలుండెను. జిలిన్ తృప్తితో నా పాలను ద్రాగి డినా నెంతయు నభివందించెను.

డినా అప్పుడప్పుడు మేకపాలతో దయారు చేసిన రక రకముల పదార్థములను జిలిన్ కు దెచ్చి యిచ్చుచుండెడిది. ఒకసారి అబ్దుల్ మురా దొక గొట్టెను జంపెను. డినా కొంత గొట్టెమాంసమును జిలిన్ కు దెచ్చియిచ్చి పాటిపోయెను.

ఒకసారి యొక గొప్ప తుపాను బయలుదేతెను. ఒక గంటసేపు కుంభవృష్టి కురిసెను. ప్రవాహము లన్నియు నిండి పోయెను. గ్రామవీధులలోగూడ నీరు ప్రవహింపసాగెను. అప్పుడు జిలిన్ కొన్ని వస్తువులను దీసికొని తార్తారు పురు షుని బొమ్మను తార్తారు స్త్రీ బొమ్మను దయారుచేసెను. ఆ బొమ్మల నాత డొక చక్రమున కిరువైపుల బిగించెను. ప్రవాహవేగమున కా చక్రము తిరుగుచుండగా బొమ్మలు నాట్యముచేయునట్లు జిలిన్ ఏర్పాటుచేసియుండెను. గ్రామము లోని వారందఱు నచ్చట గుమిగూడి యా వింతదృశ్యమును బరికింపసాగిరి. ఆబాలగోపాలము జిలిన్ నెంతయు బ్రశంసింప సాగిరి.

అబ్దుల్ మురాదు వద్ద నొక గడియార ముండెను. అది పాడై పోయి యుండెను. అందువలన నాతడు దానిని జిలిన్ కు జూపెను, “దానిని నా కిమ్ము. నేను బాగుచేయుదును.” అని జిలిన్ అనెను. అబ్దుల్ మురాదు అట్లు చేసెను. జిలిన్ గడి యారములోని భాగముల నన్నిటిని విడదీసి నానిని మరల

కూర్చెను. అప్పుడు గడియారము బాగుపడెను. అందుకు అబ్దుల్ మురాదెంతయు సంతసించి, జిలిన్ కు ఎన్నోచిట్లులుగల పాతవస్త్రము నొకదానిని బహూకరించెను. జిలిన్ దానిని తీసికొనవలసి వచ్చెను. అది కప్పుకొనుటకై నను బనికివచ్చునని జిలిన్ తలచియుండెను.

జిలిన్ కీర్తి చాల ప్రాంతములకు వ్యాపించెను. దూర గ్రామములనుండి గూడ తార్తారులు తుపాకులు, పిస్తోళ్ళు, గడియారములు మున్నగువానిని బాగుచేయించుటకై తీసికొని రాసాగిరి. అబ్దుల్ మురాదు జిలిన్ కు కొన్ని పనిముట్లను దీసి కొనివచ్చి యిచ్చెను.

ఒకనా డొక తార్తారుకు జబ్బుచేసెను. అంత కొంత మంది తార్తారులు జిలిన్ వద్దకు వచ్చి రోగి వ్యాధిని గుదుర్చు మని ప్రార్థింపసాగిరి. జిలిన్ కు వైద్యమేమియు దెలియదు. అయినను నాతడు రోగిని జూడబోయెను. “ఈతనకి వ్యాధి ఎట్లును తగ్గును.” అని జిలిన్ అనుకొనెను. ఆత డింటికి వచ్చి కొలది నీటిలో ఇసుకను గలిపి తార్తారుల యెదుట నేవో మంత్రము లుచ్చరించి, యా నీటిని రోగి కిచ్చెను. ఎవరి యదృష్టమువలన నైననేమి, రోగి వ్యాధి నిమ్మళించెను.

జిలిన్ కు గొలదిగా తార్తారు భాష వచ్చెను. కొంత మంది తార్తారు లాతనితో బాగుగ బరిచయ మేర్పఱచు కొనిరి. మిగిలినవారుమాత్ర మాతనిని దూరమునుండి యొక యడవిజంతువును జూచినట్లు చూచుచుండిరి.

కాజీ మహమ్మదుమాత్రము జిలిన్ నెంతయు ద్వేషింప సాగెను. ఆతడు జిలిన్ ను జూచినపుడెల్ల తన ద్వేషమును-

బయల్పొయ్యచుచుండెను. ఆ యూరిలోనికి కొండ దిగువభాగము నుండి యొక ముసలివాడు వచ్చుచుండెడివాడు. ఆతడు మసీదుకు బోవుచున్నప్పుడు జిలిన్ కంట బడుచుండెడివాడు. ఆతనివేషము మిగిలిన తారారుల వేషముకంటె భిన్నముగా నుండెడిది. ఆతడు డొక తోడేలువలె చుట్టును గలయజూచు కొనుచు పోవుచుండెడివాడు. ఆతడు జిలిన్ ను జూచినపుడెల్ల కోపముతో ధుమధుమలాడుచు మొగము నింకొక ప్రక్కకు ద్రిప్పకొని పోవుచుండెడివాడు.

ఒకనాడు జిలిన్ ముసలివా డెక్కడ నివసించు చున్నాడో చూడవలెనని కొండ దిగువభాగమునకుబోయెను.

ఆతడు దారి వెంబడి పోయి యొక చిన్నతోటను జేరుకొనెను. ఆ తోటచుట్టును తాతి గోడ యుండెను. తోటలో రకరకముల ఫలవృక్షము లుండెను. తోట మధ్య నొక చిన్న యిల్లుండెను. ఒకచోట గొన్ని తేనెపట్టులు గూడ నుండెను. ముసలివా డొక తేనెపట్టువద్ద బనిచేయు చుండెను. ఆతడు జిలిన్ సంకెళ్ళు చప్పుడు విని గట్టిగా నటచి పిస్తోలు ప్రేల్చెను. కాని జిలిన్ పిస్తోలుదెబ్బ తగులకుండ రక్షించుకొనెను.

ముసలివాడు అబ్దుల్ మురాదు వద్దకు బోయి జరిగిన విషయమును జెప్పెను. అబ్దుల్ మురాదు జిలిన్ ను బిలిపించి “నీవు ముసలివాని యింటి కెందులకు బోయినావు?” అని ప్రశ్నించెను. “నేను ఆతని కెట్టిహానిని జేయలేదు. ఆత డెట్లు జీవించుచున్నాడో తెలిసికొనవలెనని యనుకొంటిని.” అని

జిలిన్ అనెను. అబ్దుల్ మురాదు జిలిన్ చెప్పినదానిని ముసలి వానికి జెప్పెను.

ముసలివానికి కోపము సోచెను. ఆతడు పిడికిళ్ళు చూపుచు జిలిన్ పట్ల దనకు గల కోపమును ప్రదర్శింపసాగెను. ఆతడేమేమో యనసాగెను. రష్యనులను గ్రామములో తార్తారులమధ్య జీవింపనీయరాదనియు, వారిని జంపివేయవలెననియు ముసలివాడు అబ్దుల్ మురాదుకు జెప్పినాడని జిలిన్ తరువాత తెలిసికొనెను. “ఆ ముసలివా డెవ్వరు?” అని జిలిన్ అబ్దుల్ మురాదును బ్రశ్నించెను.

“ఆతడు చాలగొప్పవాడు. మాలోకెల్ల ధైర్యవంతుడు. అనేకమంది రష్యనులను జంపినాడు. ఒకప్పు డాతడు భాగ్యవంతుడే. ఆతనికి మువ్వురు భార్యలు, ఎనిమిదిమంది కొమరులు నుండెడివారు. అందఱు నొక గ్రామములో నివసించుచుండెడివారు. ఒకసారి రష్యనులు వచ్చి యా గ్రామమును ధ్వంసము చేసి, ఆతని ఏడుగురు కొమరులను జంపివైచిరి. మిగిలిన యొక్క కొమరుడు రష్యనులకు లొంగిపోయెను. ముసలివాడు గూడ రష్యనులకు లొంగిపోయి వారితో మూడు నెలలకాలము జీవించెను. అప్పుడాతనికి లొంగిపోయిన కొమరుడు కనబడెను. ముసలివా డాతనిని జంపివైచెను. పిమ్మట నాతడు పాటిపోయి వచ్చెను. తరువాత నాతడు పోరాటము మాని, మక్కాకు బోయి దైవప్రార్థనలు చేసెను. అందువలననే అత డిప్పుడు తల పాగా ధరించుచున్నాడు. ఆతనికి మీరష్యనులనిన నేమాత్రము గిట్టదు. నిన్ను జంపివేయవలెనని యాతడు నాకు జెప్పుచున్నాడు. కాని నేను నిన్ను జంపను, నేను నీ కొఱకు డబ్బు

ఖర్చుపెట్టి యున్నాను. అదియుగాక నాకు నీవనిన ఇష్టముగా నున్నది. నిన్ను చంపకుండుటయేగాదు. నేను నీకు వాగ్దానము చేసి యుండకపోయినచో, నిన్నీ గ్రామమునుండి పంపివేయుటకు గూడ నే నిష్టపడెడివాడనుగాను. నీ వంతమంచివాడవు. నేనును మంచివాడను” అని అబ్దుల్ మురాదు జిలిన్ తో ననెను.

4

ఆ విధముగా మఱియొక నెల గడచెను. ఆతడు పగ లంతయు నేవోపనులు చేయుచుండెడివాడు. రాత్రి సమయము లందు రహస్యముగా నొక సొరంగమును ద్రవ్యుచుండెడివాడు. కాని యది యంత సులభసాధ్యమైనపని కాదు. అయినను నాతడు కష్టపడి గోడక్రింద నొక మనుజుడు దూతిపోవుటకు దగిన సందుచేసెను.

ఒకనాడు జిలిన్ భోజనమైన తరువాత యజమాను డింట లేని సమయమును జూచి కొండపైకి బోయి చుట్టును గలయ జూచుటకు బ్రయాణమయ్యెను. అబ్దుల్ మురాదు పూర్వ మొసంగిన యాజ్ఞ ప్రకారము అతని కొమరుడు జిలిన్ నుద్దేశించి యిట్లనసాగెను, “పోకుము. వెనుకకు రమ్ము. నీవు వెనుకకు రానిచో నందఱును బిలిచెదను.” అప్పుడు జిలిన్ వానితో నిట్ల నెను : “నేను దూరముగా బోవుటలేదు. కొండ నెక్కవలె ననుకొనుచున్నాను. రోగుల వ్యాధులను గుదుర్చుటకు కావలసిన ఒక మూలికకొఱకు బోవుచున్నాను. కాళ్లకు సంకెళ్ళుండగా నే నెట్లు పాతిపోగలను? తేపు నీకు విల్లములు

తయారుచేసి యిచ్చెదను.” అంతట ఆబ్దుల్ మురాదు కొమరుడు శాంతించెను.

జిలిన్ కు కొండపై కెక్కుట అంత సులభసాధ్యము గాకుండెను. కాళ్ళకు సంకెళ్ళుండుటవలన నాతడెంతయు బాధపడసాగెను. ఎట్లయిన నేమి యాతడు కొండపై భాగమును జేరుకొని చుట్టును గలయజూచెను. దక్షిణ దిగ్భాగమున నొక లోయ యుండెను. ఆ లోయలో గుట్టముల మంద మేత మేయుచుండెను. ఆ లోయ చివరిభాగమున వేటొక గ్రామముండెను. దాని కింకను దూరముగా గొన్ని నిటారు కొండలుండెను. మధ్యమధ్య నడవులు గూడ నుండెను. తూర్పు దిక్కున పడమటి దిక్కున గూడ కొన్ని కొండలుండెను. ఆ కొండలమధ్య నచ్చటచ్చట పొగవచ్చుచుండెను. అందువలన నచ్చట కొన్ని గ్రామములున్నట్లు స్పష్టమగుచుండెను. జిలిన్ రష్యనుప్రాంతము వంకకు జూచెను. కొండకు దిగువ భాగమున తానున్న గ్రామము, ఒక నది కనబడుచుండెను. నదిలో స్త్రీలు బట్టలు ఉతుకుకొనుచుండిరి. గ్రామమున కావల నొక చిన్నకొండ యుండెను. దాని కావల మఱి రెండు కొండలుండెను. ఆ రెండు కొండలకు మధ్య నొక మైదానముండెను. ఆ మైదానములో చాలదూరమున నేదో పొగ మేఘమువలె గనబడసాగెను. ఆతని కొక యాలోచన తట్టెను. రష్యనుల కోటలో నున్నప్పుడు సూర్యుడు ఉదయించు, అస్తమించు స్థానములను జ్ఞప్తికి దెచ్చుకొనుటకు జిలిన్ ప్రయత్నించెను. రష్యనులకోట యా మైదానములోనే ఉండియుండవలెనని యాతడు నిశ్చయించుకొనెను. ఆతడు పాటిపోయినప్పుడు రెండుకొండల మధ్యనుండియే పోవలయును.

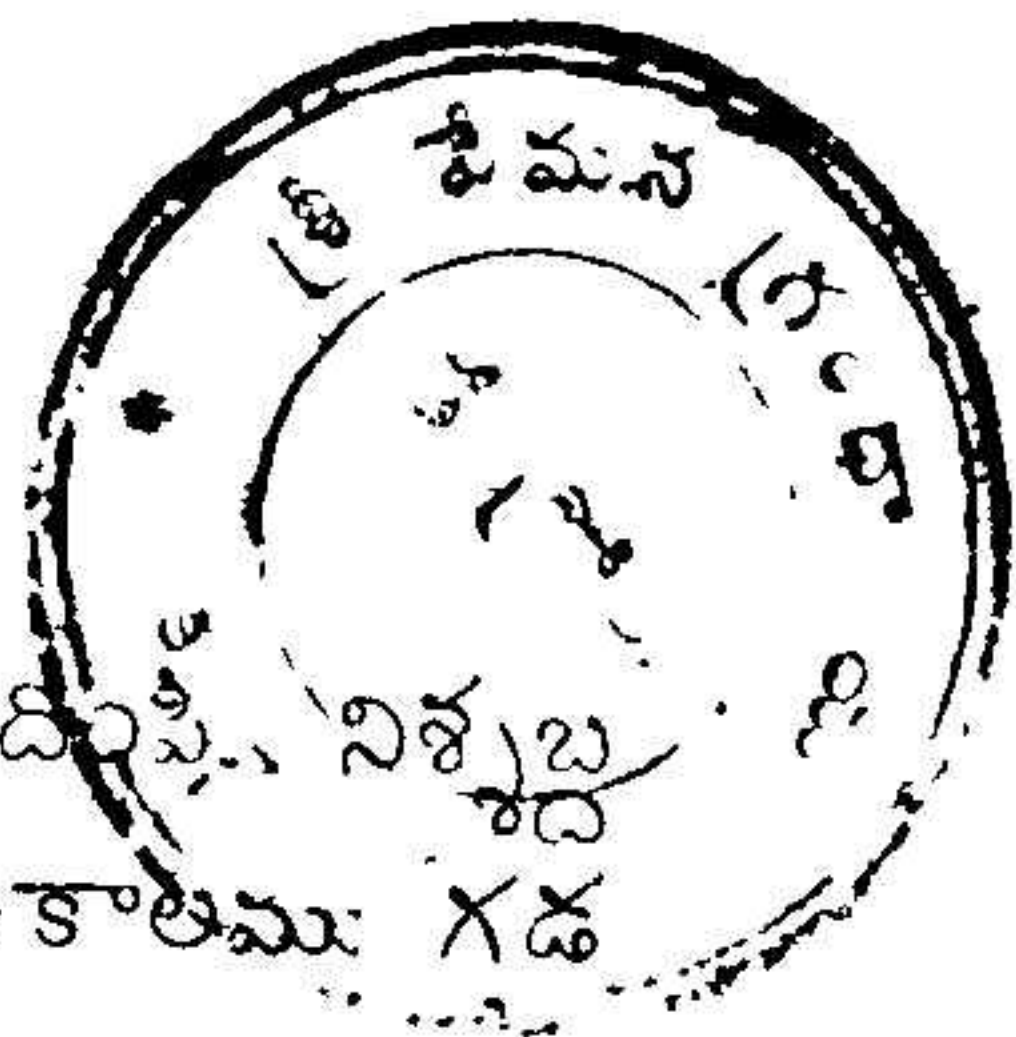
సూర్యుడ స్తమింప జొచ్చెను. అంతవఱకు తెల్లగా నున్న కొండలు ఎఱ్ఱపడసాగెను; నల్లగానున్న కొండ లింకను నల్లగానగుచుండెను. రష్యనుకోటయున్నచోట నెఱ్ఱగా కనబడ సాగెను. జిల్క జాగ్రత్తగా బరిశీలించి చూచెను. రష్యనుల కోటనుగూర్చి యాతనికి బూర్తిగా నమ్మకము కలిగెను.

అప్పటికి చాల ఆలస్య మాయెను. ముల్లాకేక వినబడు చుండెను. పశువులమంద లింటికి బోవుచుండెను. ఆవులు, దూడలు అఱచుచుండెను. కాని జిల్కకుమాత్ర మాకొండను వీడి పో బుద్ధిపట్టలేదు.

“నాకిప్పుడు దారి తెలియును. తప్పించుకొని పాటిపోవుట కిదే సమయము” అని జిల్క అనుకొనెను. ఆ రాత్రే పాటి పోవలెనని యాతడు తలచెను. అది చీకటిరాత్రి తప్పించుకొని పోవుటకు మంచి సమయమే. కాని దురదృష్టవశమున తార్తారు లింటికి దిరిగివచ్చిరి. వారి మొగములు విచారపూరితములై యుండెను. వారొక శవమును మోసికొని వచ్చియుండిరి. ఆ చచ్చినవాడు కాజీమహమ్మదు సోదరుడు. అతని కంఠ్య క్రియలు చేయుట కందఱును సమావేశమైరి. జిల్కకూడ నచ్చటకు బోయెను.

తార్తారులు శవము నొక గుడ్డలో జుట్టి యొక చెట్టుక్రింద గడ్డిపై నుంచిరి. ముసలివారు, ముల్లాకూడ నచ్చటకు వచ్చిరి. అందఱు టోపీలపై గుడ్డలు చుట్టుకొనిరి. చెప్పలు తీసివైచిరి. శవమువద్ద నొకరిప్రక్క నొకరు కూర్చుండిరి.

ముల్లా ముందుండెను. అతని తరువాత తలపాగాలు ధరించిన మువ్వురు ముసలివారుండిరి. వారి తరువాత మిగిలిన

తార్తారు లుండిరి. అందఱును కన్నులు క్రిందకుదిప్పి నిశ్శబ్దముగా గూర్చుండి యుండిరి. ఆ విధముగా చాలకాలము గడచెను. అంతట ముల్లా తలయెత్తి, “అల్లా!” అని యనెను. అప్పుడు కన్నులు పైకెత్తినవారు మరల క్రిందకు దింపి గూర్చుండిరి. మరల చాలకాలము నిశ్శబ్దముగా గూర్చుండిరి. వారు కదలుటలేదు; మాటాడుటలేదు.

ముల్లా మరల తల పైకెత్తి ‘అల్లా!’ అని యనెను. అప్పుడు అందఱును “అల్లా! అల్లా!” అని యనిరి. మరల నందఱును నిశ్శబ్దముగా గూర్చుండిరి. గడ్డిపైనున్న శవము కదలక మెదలక యెట్లుండెనో, బ్రతికియున్నవారు గూడ నట్లే యుండిరి. గాలికి కదలుచున్న చెట్ల ఆకుల సవ్వడితప్ప మఱి యింకే సవ్వడియు వినబడకుండెను. అంతట ముల్లా ప్రార్థన చేసెను. అందఱును లేచి నిలబడిరి. కొంతమంది శవమును జేతులతో బట్టుకొని యొక గోతివద్దకు దీసికొని పోయిరి. వా రా శవమును గోతిలో కూర్చున్నట్లుగా పెట్టిరి. పిమ్మట వారు ఆ గోతిని ఆకులతోను, తెమ్మలతోను మట్టితోను బూడ్చివైచిరి. పిమ్మట దానిపై నొక శిలాఫలకమును స్థాపించిరి. మరల నందఱును సమాధిముందు నిశ్శబ్దముగా వరుసలో గూర్చుండిరి. అట్లు వారుచాలకాలము కూర్చుండిరి. ఎట్టకేలకు వారందఱును లేచి, “అల్లా! అల్లా! అల్లా!” అని యని నిట్టూర్పు పుచ్చిరి. కాజీ మహమ్మదు ముసలివారికి కొంత డబ్బు నొసగెను.

మఱునాడు కాజీ మహమ్మదు మువ్వరిగో గలిసి యొక యాడుగుట్టమును దీసికొనిపోవుచున్న దృశ్యమును జలి-

చూచెను. గ్రామము దాటిపోయిన తరువాత కాజీ మహమ్మదు ఒక కత్తినిదీసి దానిని బాగుగా నూరెను. మిగిలిన తార్తారులు గుట్టపుతలను బట్టుకొని పైకెత్తిరి. కాజీ మహమ్మదు దాని తలను ఖండించి వైచెను. పిమ్మట నాతడు గుట్టముపై నున్న చర్మమును జేతులతో దీసివైచెను. అంతలో గొంతమంది స్త్రీలు, బాలికలు వచ్చి చర్మము తీసివేయగా మిగిలిన భాగమును పరిశుభ్రపఱచిరి. కాజీమహమ్మదు దానిని ముక్కలు ముక్కలు చేసెను. ఆ ముక్కలు గ్రామములోనికి దీసికొని పోబడెను. గ్రామములోనివారందఱు కాజీ మహమ్మదు ఇంటి వద్ద భోజనము చేయుటకై సిద్ధమయిరి.

గ్రామములోనివారందఱు కాజీమహమ్మదు ఇంటివద్ద భోజనములు చేసిరి. పానీయములు సేవించిరి; మరణించిన వానికొఱకు ప్రార్థనలు సల్పిరి. నాలుగవదినమున తార్తారులందఱు గుట్టములపై నెక్కడకో ప్రయాణమైరి. అబ్దుల్ మురాదు మాత్రము ఇంటివద్దనే యుండెను. అప్పటి కింకను రాత్రులు చీకటిగనే యుండెను.

“ఈ రాత్రియే పాటిపోవుటకు దగినసమయము” అని జలిక్ అనుకొనెను. ఆతడా విషయమును కోస్టిలిక్కు జెప్పెను. కాని కోస్టిలిక్కు గు బాటిపోవుటకు ధైర్య మేమాత్రము చాలకుండెను. “మన మెట్లు పాటిపోగలము? మనకు దారిగూడ తెలియదు!” అని యాత డనెను. “నాకు దారి తెలియును” అని జలిక్ అనెను. “నీకు తెలిసినను మన మొక్కరాత్రిలో మనకోటను జేరుకొనగలుగుదు మనుటకల్ల” అని కోస్టిలిక్కు అనెను. “మనము కోటను జేరుకొనలేక పోయినచో అడవిలో

నిదురింతము. నేను గొన్ని యాహార పదార్థములను నిలువ
యుంచినాను. ఇక్కడ గోళ్ళుగిల్లుకొనుచు నూరకకూర్చుండిన
లాభమేమున్నది? నిన్ను విడుదల చేయించుటకు నీవారు
డబ్బు పంపిన మంచిదే యనుకొనుము. కాని వారు పంపలేక
పోయినచో నేమగును? రష్యనులు కాజీమహమ్మదు సోదరుని
జంపినారు. కావున వారికిప్పుడు మనమనిన నెంతో కోపముగా
నున్నది. వారు మనల నిరువురను జంపివేయవలెనని యను
కొనుచున్నారు” అని జిలిన్ అనెను. కోస్టిలిన్ ఆ విషయమును
గూర్చి బాగుగ నాలోచించి, “సరే, పోవుదము” అని యనెను.

5

రాత్రి సమయము. అంతయు నిశ్శబ్దముగా నుండెను.
జిలిన్ గోడ కన్నములోనుండి బయటకు బోయి మెల్లన కోస్టి
లిన్ ను బిలిచెను. కోస్టిలిన్ బయటకు వచ్చుటలో నాతని పాద
మొక తాతికి దిగిలి చప్పుడాయెను. అబ్దుల్ వద్ద నొక చక్కని
కాపలా కుక్క యుండెను. దానిపేరు యల్యాషిన్. జిలిన్
దానిని గొంతకాలమునుండి జాగ్రత్తో మచ్చిక చేయుచునే
యుండెను. కోస్టిలిన్ చేసిన చప్పుడు విన్న యల్యాషిన్
మొలుగసాగెను. దానితోబాటు మిగిలిన కుక్కలు గూడ
మొలుగసాగెను. అప్పుడు జిలిన్ దానికి కొలదిగా ఆహార
పదార్థము నొసంగెను. జిలిన్ ను గుర్తించిన యా కుక్క-
శాంతించెను.

కోస్టిలిన్, జిలిన్ లిరువురును గొంతసే పొకమూల
కూర్చుండిరి. మరల నంతయు నిశ్శబ్దముగా నుండెను. గొట్టె

యొకటి దగ్గిన చప్పుడు మాత్రము విననాయెను. అంతయు జీకటిగా నుండెను. ఆకసముపైన నక్షత్రములు మాత్రముండెను. లోయలో పొగమంచు పాలవలె తెల్లగానుండెను.

జిలిక్ లేచి నిలబడి, “మిత్రుడా! రమ్ము, ఇక పోవుదము” అని యనెను. ఇరువురును బయలుదేరిరి. వారు కొన్ని యడుగులు వేసిరో లేదో, “అల్లా! బిస్మిల్లా!” అను అటపు వినబడసాగెను. అది ముల్లా యటపు. అప్పుడు తార్తారు లందఱును మసీదుకు బోవుదురు. కావున మిత్రులిరువురును నొకచోట దాగుకొనిరి. తార్తారు లందఱు మసీదుకు బోవు వఱకు మిత్రులు చాలకాలము వేచియుండిరి. మరల నంతయు నిశ్శబ్దముగా నుండెను. “ఇంకబోవుదము. భగవానుడు మన లను రక్షించుగాక” అని యనుకొని మిత్రులిరువురును బయలుదేరిరి. వారు గ్రామమును దాటి కొండప్రక్క భాగమునుండి పోయి నదిని జేరుకొనిరి. నదిని దాటి మైదానములో బ్రవేశించి ప్రయాణము చేయుచుండిరి. మంచు దట్టముగా నుండెను. కాని యది క్రిందిభాగమున మాత్రమే యుండుటచే నక్షత్రము లను జూచుటకు వీలుగా నుండెను. జిలిక్ నక్షత్రముల గుర్తు ననుసరించి ముందుకు దారితీయసాగెను. వారికి నడచుట యంత కష్టము కాకుండెను. కాని బాగుగా బాడై పోయిన బూట్లు వారి కంతగా నుపయోగింపకుండెను. జిలిక్ తన బూట్లను దీసివైచి లేడివలె చెంగు చెంగున దుముకుచు ముందునకు బోసాగెను. కోస్టిలిక్ జిలిక్తో బాటుగా బోలేకుండెను.

“కొంచెము మెల్లన బొమ్ము. నే నీ పాడుబూట్లతో నడువలేకున్నాను” అని కోస్టిలిన్ అనెను. ‘బూట్లను దీసి పాట వేయుము. అవి లేకుండగనే చక్కగా నడువవచ్చును’ అని జిలిన్ సలహా యిచ్చెను. కోస్టిలిన్ జిలిన్ సలహా ననుసరించి బూట్లను దీసిపాటవైచి నడువసాగెను అప్పు డాతని స్థితి యింకను నధానముగా నుండెను. తాళ్లు తగిలి ఆతనికాళ్లు పుండ్లుపడసాగెను. ఆత డింకను వెనుకబడసాగెను. ‘నీ కాళ్ళకు పుండ్లు పడినచో నవి యెప్పటికైనను మానును. కాని తార్తారులు మనలను బట్టుకొని చంపివైచినచో నేమగునో యాలోచింపుము’ అని జిలిన్ అనెను. కోస్టిలిను జవాబేమియు నీయలేదు. ఆతడు మూలుగుచు శక్తికొలది ముందుకు బోవుటకు బ్రయత్నించుచునే యుండెను.

మిత్రులిరువుగు నట్లు చాలదూరము ప్రయాణముచేయసాగిరి. అంతలో వారికి గుడ్డివైపున కుక్కలు మొఱుగుచున్న సవ్వడి విననాయెను. అప్పుడు జిలిన్ అగి చుట్టును గలయజూచెను. కొండపై కెక్కసాగెను. అప్పు డాత డిట్లనియెను : “మనము తప్పుదారిని వచ్చినాము. ఇక్కడ వేటొక తార్తారు గ్రామ మున్నది. మనము వెనుకకు బోయి యెడమవైపుగా బ్రయాణము చేయవలయును. అచ్చట నొక యడవి యుండవలెను.” “కాని యొక్క నిమిష మాగుము. నన్ను సరిగా నూపిరి పీల్చుకొననిమ్ము. నా కాళ్ళన్నియు పచ్చిపుండ్లయినవి” అని కోస్టిలిన్ అనెను. “విచారింపకుము, మిత్రుడా ! అవి తరువాత నయమగును. - నీవు వేగముగా బ్రయాణము చేయవలయును.” అని యని జిలిన్ వెనుకకు బరుగెత్తుకొని పోయి,

ఎడమప్రక్కగా, అడవివైపుకు బోసాగెను. కోస్టిలిన్ మూలుగుచు మెల్ల న బోసాగెను. నిశ్శబ్దముగ నుండుమని వారించుచు జిలిన్ ముందుకు సాగిపోవుచునే యుండెను.

ఎట్టకేలకు వారు అడవిని జేరుకొనిరి. వారు అడవిలోనికి బోయి ముందుకు చొచ్చుకొని పోసాగిరి. ముండ్ల కంపలు మస్తులను జింపివేయుచున్నను లెక్కచేయక వారుప్రయాణము సాగించిరి. ఎట్టకేలకు వా రొక గొట్టను జేరుకొని దానిపై ప్రయాణము చేయసాగిరి.

అంతలో వారికి సవ్వడి విననాయెను. వారాగి వినసాగిరి. గుట్టముల డెక్కల చప్పుడు వారికి వినబడసాగెను. కొలదిసేపైన తరువాత వారి కే సవ్వడియు వినబడకుండెను. అందువలన వారు మరల పయనము సాగించిరి. మరల వారికి సవ్వడి వినబడసాగెను. వా రాగినప్పు డా చప్పుడుకూడ నాగిపోయెను. జిలిన్ సవ్వడి వచ్చుచున్నవంకకు మెల్ల నబోయెను. అంతగా జీకటిలేనిచోట శ్రోత్రలో నేదో నిలబడియున్నట్లుండెను. అది గుట్టమువలె నుండెను గాని యది గుట్టము మాత్రముగాదు. దానిపై నేమో యున్నట్లుండెను గాని, మనుజుడు మాత్రము కాదు. “అది యేమైయుండును?” అని యనుకొనుచు జిలిన్ మెల్ల న ఈలవై చెను. అప్పు డాశ్రోత్రలో నిలబడియున్నది శ్రోత్రను వీడి అడవిలోనికి గాటిపోసాగెను. అది పాటిపోవుచున్నప్పుడు కొమ్మలను రాసికొని పోవుచున్న చప్పుడు గట్టిగా వినబడసాగెను.

కోస్టిలిన్ చాల భయపడి నేల గూలెను. కాని జిలిన్ నవ్వి యాతనితో నిట్లనెను : “అది యొకదుప్పి అది ముందుకు

భోవుచు కొమ్మలను విరిచి వేయుచున్న సవ్వడి వినబడుటలేదా? దానిని జూచి మనము భయపడినాము. మనలను జూచి యది భయపడినది”

అంతట నిరువురును మరల బ్రయాణము సాగించిరి. అప్పటికి వారు బయలుదేలి చాలకాల మాయెను. సప్తమి మండల మస్తమించుచుండెను. తెల్లవాలు సమయము సమీపించుచుండెను. సరియైన దారిని భోవుచున్నది, తప్పుదారిని భోవుచున్నది వారికి దెలియకుండెను. తన్ను తార్తారులు తీసికొని వచ్చిన దారి యదియే యనియు దామింకను రష్యనుల కోటకు నేడుమైళ్ళ దూరములో నున్నా మనియు జలిఁ భావించుచుండెను. కాని కోటకు సరియైన మార్గమును గూర్చి యాతని కంతగా నమ్మకము లేకుండెను. వారు పోయి పోయి యొక ఖాళీ ప్రదేశమును జేరుకొనిరి. అచ్చట కోస్టిలిక్ నేలపై గూలబడి, “నీ యిష్టము వచ్చినట్లు చేయుము. నేనింక ముందుకు రాలేను. నా పాదములు నన్ను ముందుకు దీసికొని రావు.” జలిఁ ఆతనికి ప్రోత్సాహము నొసగుటకు బ్రయత్నించెను. “నేను రాను; రాలేను” అని కోస్టిలిక్ అనగా జలిఁ కోపించి మోటుగా మాటాడసాగెను. “అయినచో నే నొంటరిగా భోవుదును. ఇంక సెలవు” అని యాత డనెను. కోస్టిలిక్ భయపడి, జలిఁ ననుసరించి పోసాగెను. వారు మఱి మూడు మైళ్ళదూరము ప్రయాణముచేసిరి. పొగమంచిగకను దట్టముగా వ్యాపించి యుండెను. వారికి ఒక గజము దూరమున కావల యేమియున్నదో కనబడికుండెను. నన్నతముగూడ నెలనెల పోవుచుండెను.

అంతలో వారికి ముందు హఠాత్తుగా గుట్టపడుక్కల
 సవ్వడి విననాయెను. అందేమియు సందేహములేదు. అయినను-
 జిలిక్ నేలపై చెవిపెట్టి వినసాగెను. “అవును. గుట్టముపై
 నెవ్వరో మనవైపునకే వచ్చుచున్నారు” అని జిలిక్ అనెను.
 అంతట నిరువురును బొదలలోనికి బోయి వేచియుండిరి. జిలిక్
 ధైర్యముతో బయటకువచ్చి చూడసాగెను. కూనిరాగములు
 తీయుచు గుట్టముపై బోవుచున్న తార్తారు ఒకడు ఆతనికి కన
 బడెను. ఆ తార్తారు ఆవు నొకదానిని దోలుకొని పోవు
 చుండెను. తార్తారు దాటిపోయినతరువాత జిలిక్ కోస్టిలిక్ను
 సమీపించి యిట్లనెను: తార్తారు మనలను “దాటిపోయినాడు.
 భగవానుడు మనలను రక్షించినాడు. ఇక బోవుదము రమ్ము”
 కోస్టిలిక్ లేచుటకు బ్రయత్నించెను గాని నేలపై బడిపోయెను.
 “నేను రాలేను. నిజము చెప్పుచున్నాను. వినము. నా
 కేమాత్రము శక్తి లేదు” అని యాత డనెను. నిజముగా నాతని
 పరిస్థితి యట్లే యుండెను.

జిలిక్ కోస్టిలిక్ను బైకెత్తుటకు ప్రయత్నించెను.
 “అమ్మో! ఎంతబాధగా నున్నది” అని కోస్టిలిక్ను గట్టిగా
 నటచెను. జిలిక్ హృదయము పాతాళమునకు క్రుంగిపోయెను.
 “ఎందుకట్లటచుచున్నావు? తార్తారు ఇంకను సమీపముననే
 యున్నాడు. ఆతడు నీ కేకను వినియుండును!” అని జిలిక్
 తీవ్రముగ ననెను. పిమ్మట నాతడు తనలో తా నిట్లనుకొనెను:
 నిజముగా నీతనికి నడచుటకు శక్తి లేదు. ఇప్పుడు నే నీతని నేమి
 చేయుదును? ఇప్పు డీతనిని వదలి పోవుట యేమాత్రమును
 బాగుండదు.” అతడు కోస్టిలిక్తో నిట్లనియెను: “సరే, నీవు

లేచి నా వీపుపై నెక్కుము. నీవు నిజముగా నడువలేనిచో నిన్ను నేను మోయుదును.”

జిలిన్ కోస్టిలినుచు దన వీపుపై కెక్కించుకొని దారిని బడి పోసాగెను. “నీవు నాగొంతును మాత్రము నులిమి వేయకుము. నా భుజములను మాత్రము గట్టిగా బట్టుకొని యుండుము” అని జిలిను హెచ్చరించుచుండెను. జిలినుకు, కోస్టిలిను ఎంతయు బరువుగా నుండెను. ఆతని పాదములనుండి కూడ రక్తము స్రవించుచుండెను. ఆతడు బాగుగ నలసిపోయెను. జిలిను మధ్యమధ్య నాగుచు ముందుకు పోసాగెను.

తార్తారు కోస్టిలిన్ అఱపును వినియుండును. జిలిన్ హఠాత్తుగా వెనుక నెవ్వరో గుఱ్ఱముపై వచ్చుచున్న సవ్వడి వినెను. తార్తారుభాషలోని కేకకూడ నాతనికి వినబడెను. అంతట జిలిన్ పొదలలోనికి బోయి దాగుకొనెను. తార్తారు తుపాకిని దీసికొని ప్రేల్చెను. కాని మిత్రుల కిరువురకు తుపాకి దెబ్బ తగులలేదు. తార్తారు తన భాషలో కేకవైచి ముందుకు బరుగెత్తుకొని పోయెను.

అప్పుడు జిలిన్ ఇట్లనెను: “మిత్రుడా! మనము సర్వ నాశనమైనాము. ఆ తార్తారు నలువురు తార్తారులను బ్రోగు చేసికొని వచ్చును. మనము స్వల్పకాలములో రెండుమైళ్ళ దూరము ప్రయాణము చేసినతప్ప మనము తార్తారులకు మరల పట్టుబడినా మన్నమాటయే!” జిలిన్ తనలో తానిట్లను కొనెను: “ఈ మొద్దు భారమును నే నేల వహించినాను? నే నొక్కడనే యైనచో ఈపాటికి కోటను జేసుకొని యుండెడివాడను.” జిలిన్ భావమును గ్రహించియో, గ్రహింపకయో,

కోస్టిలిన్ ఇట్లనెను : “నీ వొక్కడవు పొమ్ము. నాకొకట నీవు గూడ నాశనమగుట యెందులకు?” “నేను పోను. మిత్రుని వీడి పోవుట యేమాత్రమును ధర్మముకాదు” అని జిలిన్ సమాధాన మిచ్చెను.

జిలిన్ కోస్టిలినును వీపుపై బెట్టుకొని కుంటుకొనుచు మరల ప్రయాణము సాగించెను. వారట్లు సుమారుకొక అరవై మైలు దూరము పోయియుందురు. వారింకను నడవిలోనే యుండిరి. వారికి దారి యంతయు కనబడదాయెను. కాని మంచు అదృశ్యమగుచుండెను. నక్షత్రము లింక నేమాత్రము కనబడ కుండెను. జిలిన్ పూర్తిగా నలసి పోయెను. అప్పటికి వా రొక యూటబావిని జేరుకొనిరి. జిలిన్ ఆగి కోస్టిలిన్ ను గ్రిందకు దింపెను.

జిలిన్ ఇట్లనెను : “మన మిక్కడ కొలది సేపు విశ్రాంతి తీసికొందము. మంచి నీరు త్రాగి ఆహారపదార్థములను భుజింతము. మన మింకెంతో దూరము ప్రయాణము చేయవలసిన యవసరములేదు.”

అంతలో వారికి వెనుకభాగమున గుట్టపు డెక్కల చప్పుడు వినబడసాగెను. అంత వారిరువురును బొదలచాటుకు బోయి కదలక మెదలక పరుండిరి. అంతలో వారికి తార్తారు గొంతులు వినబడసాగెను. మిత్రులిరువురును దారిని వీడినచోటనే తార్తారు లాగిరి. వారచ్చట కొలదిసే పాగి యేమో నూటాడుకొని కుక్కను వదలిరి. ఆ కుక్క పొడలను జేల్చు కొనుచుబోయి, మిత్రులిరువురున్న చోట నాగెను. అదిగట్టిగా మొలుగసాగెను. ఆ కుక్క నిద్రవలకు జిలిన్ చూచియుండ

లేదు. కుక్క యజ్ఞపునుబట్టి కొంతమంది తార్తారు లచ్చటకు వచ్చిరి. వారుగూడ క్రొత్తవారే. వారు మిత్రుల నిరువురను బట్టుకొని గట్టిగా గట్టివైచి గుఱ్ఱములపై బెట్టుకొని యెటకో ప్రయాణము సాగించిరి.

క్రొత్త తార్తారులు రెండుమైళ్ళదూరము ప్రయాణము చేసిరి. అప్పుడు వారి కిరువురు తార్తారులను వెంటబెట్టుకొని వచ్చుచున్న అబ్దుల్ మురాదు ఎదురాయెను. ఆతడు క్రొత్త తార్తారులతో మాటాడి, మిత్రుల నిరువురను గుఱ్ఱములపై నెక్కించుకొని తన గ్రామమునకు బయలుదేఱెను. ఈసారి అబ్దుల్ మురాదు ఏమాత్రము నవ్వలేదు. ఆత డొక్కమాట యైనను మాటాడలేదు.

మిత్రు లిరువురును తార్తారు గ్రామములో నొకవీధిలో నిలబెట్టబడిరి. వారిని జూచుటకు బిల్లలందఱు వచ్చిరి. పిల్లలు కేరింతలు కొట్టుచు వారిపై తాళ్ళు రువ్వసాగిరి; కొరడాలతో గొట్టసాగిరి.

తార్తారు లందఱు మిత్రుల చుట్టును జేరిరి. కొండ దిగువున ఉన్న ముసలివాడుకూడ నచ్చటకు వచ్చియుండెను. వారందఱు చర్చ ప్రారంభించిరి. తమ్ము ఏమి చేయవలెనను విషయమును గూర్చి వారు చర్చించుకొనుచున్నారని జిలిన్ గ్రహించెను. మిత్రుల నిరువురను దూరముగా నున్న కొండల లోనికి బంపివేయవలెనని కొందఱు సూచించిరి. కాని ముసలి వాడిట్లనెను : “వారి నిరువురను జంపివేయవలెను.”

అబ్దుల్ మురాదుకు ముసలివాని అభిప్రాయము నచ్చ లేదు. ఆతడిట్లనెను : “వారికొకట నేను డబ్బుఖర్చుపెట్టినాను.

కావున నేను వారివద్దనుండి డబ్బు రాబట్టుకొనవలయును.”
 “వారివద్దనుండి నీకు డబ్బేమాత్రమును రాదు. పైగా వారి
 వలన నీకు దురదృష్టము చుట్టుకొనును. వారిని చంపివేయుము.
 అంతటితో నింకేమియు నుండదు!” అని ముసలివాడనెను.

తరువాత నెనరియిండ్లకు వారు పోయిరి. అందఱు
 పోయిన తరువాత అబ్దుల్ మురాదు జిలిన్ వద్దకు వచ్చి
 యిట్లనెను : “నీవారివద్దనుండి రావలసిన సొమ్ము యొక
 పక్షములో రానిచో నిన్ను నానాహింసల పాలేసెదను. ఈసారి
 నీవు పాటిపోవుటకుఁ బ్రయత్నించినచో నిన్ను గుక్కను జంపి
 నట్లు చంపెదను. ఈసారి సరిగా నుత్తరము వ్రాయుము.”

అబ్దుల్ మురాదు మిత్రులకు ఉత్తరము వ్రాయుటకు
 గావలసిన సాధనముల నొసగెను. వారు మరల నుత్తరములు
 వ్రాసిరి. వారి కాళ్ళకు సంకెళ్ళు వేయబడెను. అబ్దుల్ మురాదు
 మిత్రుల నిరువురను మసీదుకు వెనుకనున్న లోతైన గోతిలో
 బడవై చెను.

6

ఈసారి మిత్రుల కిరువురకు జీవితము చాలదుర్భరముగ
 నుండెను. వారు కాళ్ళకున్న సంకెళ్లెప్పుడును దీయబడకుండెను.
 వారుమంచిగాలిని బీల్చుట కెన్నడును వీలులేకుండెను. వారికి
 కుక్కలు తినునట్టి యాహార పదార్థము లొసంగబడుచుండెను.

మిత్రు లిరువురు నున్న గోయి చాల అనారోగ్యకర
 మైన దగుటవలన కోస్టిలిక్కు జబ్బు చేసెను. ఆతనికి శరీర-

మంతయు ఎంతో బాధగా నుండెను. ఆత డెల్లప్పుడును మూలుగుటయో, నిదురించుటయో చేయుచుండెను. జిలిన్ కు గూడ ఆరోగ్యము తగ్గసాగెను. ఆతడు పాటిపోవుటకు బ్రయత్నించుచుండెను గాని మార్గాంతరము కనబడకుండెను. ఆత డొక సొరంగమును జేయుటకు బ్రయత్నించెను గాని త్రవ్విన మన్నును దాచుటకు దగిన స్థలము లేకుండెను. ఒక సారి అబ్దుల్ మురాదు జిలిను ప్రయత్నమును గమనించి, చంపుదునని బెదరించెను.

ఒకనాఁడు జిలిన్ స్వాతంత్ర్యమును బొందుట యెట్లాయని యాలోచించుచుఁ గడువిచార హృదయముతోఁ గూర్చుండి యుండెను. అంతలో నాతని యొడిలో నొక రొట్టె పడెను. మరల నొక రొట్టె పడెను. తరువాత చెట్టిపండ్లు ధారగాఁ బడెను. జిలిన్ తలవైకెత్తి చూచెను. పైన డినా ఉండెను. డినా జిలిన్ వంకకుఁజూచి, నవ్వి, పరుగెత్తుకొని పోయెను. అప్పుడు జిలిన్ ఇట్లనుకొనెను: “నేను దప్పించుకొని పోవుటకు డినా సాహాయ్యము చేయనేమో!”

జిలిన్ కొంతమట్టిని దీసికొని దానితో రకరకముల బొమ్మలు తయారుచేసెను. “ఈసారి డినా వచ్చినప్పుడు వీనిని ఆమె కిచ్చెదను” అని జిలిన్ అనుకొనెను. కాని మఱునాడు డినా యింకను రాలేదు. జిలిన్ కు గుట్టపు డెక్కల చప్పుడు వినబడసాగెను. కొంతమంది తార్తారు లాదారిని గుట్టములపై బోయిరి. వారందఱు మసీదువద్ద నొక సభచేసిరి. వారు వాగ్వివాదము చేయసాగిరి. వారి చర్చలలో దఱచుగా ‘రష్యనులు’ అను మాట వినబడసాగెను. జిలిన్ కు ముసలివాని

గొంతుగూడ వినబడసాగెను. కాని వారనుకొనుచున్న విషయములు జిలిన్ కు స్పష్టముగా వినబడకుండెను. సమీపములోనే రష్యనుపై న్యము లున్నవనియు, నవి యా గ్రామములోనికి రావచ్చుననియు తార్తారులు భావించుచుండిరి. కావున ఖైదీల నేమిచేయవలెనను విషయమును గూర్చి వారాలోచించుకొనుచుండిరి.

వారు కొంతసేపు చర్చలు జరిపి, ఎక్కడివా రక్కడకు బోయిరి. హఠాత్తుగా జిలిన్ కేదో సవ్వడి వినబడెను. ఆతనికి డినా కనబడెను. ఆమె కన్నులు నక్షత్రములవలె మిలమిల మెఱయుచుండెను. ఆమె జిలిన్ వద్దకు జక్కని యాహార పదార్థములను విసరివై చెను. జిలిన్ వానిని దీసికొని “నీ వింతకు ముందే ఎందుకు రాలేదు? నీ కొఱకు నేను కొన్ని బొమ్మలను దయారుచేసినాను. ఇవిగో పట్టుకొనుము” అనియని, బొమ్మలను బై కెగురవై చెను. కాని డినా యా బొమ్మలవంకకు జూడకుండెను. “నా కేమియు నక్కఱలేదు” అని యని డినా నిశ్శబ్దముగా గూర్చుండెను. కొంతసేపైన తరువాత నామె యింకను నిట్లనెను: “ఇవాన్! వారు నిన్ను జంపదలచుకొన్నారు.” అట్లని యామె తన గొంతువంకకు జూపెను. “నన్నెవరు చంపదలచుకొన్నారు ?” అని జిలిన్ అనెను. “మానాయన నిన్ను జంపక తప్పదని ముసలివాడనుచున్నాడు. నేను నీకొఱకెంతయు విచారించుచున్నాను” అని డినా అనెను. “నన్ను జంపుట నీకు విచారకరమైనచో నాకొక పొడుగాటి కఱ్ఱను దెచ్చియిమ్ము.” అని జిలిన్ అనెను. ‘నేను తెచ్చి యీయను’ అను నర్థము వచ్చునట్లు, డినా తల నటునిటు

త్రిప్పెను. జిలికా చేతులు జోడించి ప్రార్థనా పూర్వకముగ నిట్లనియెను, “డినా! దయయంచి తీసికొనిరమ్ము డినా! నిన్ను శ్రాద్ధించుచున్నాను.” ‘నేను దీసికొని రాను. అందఱును గృహములవద్ద నున్నారు; నేను దీసికొని వచ్చుచుండగా వారు చూతురు’ అని యని డినా యాప్రదేశమును వీడిపోయెను.

సాయంకాలమాయెను. జిలికా అప్పుడప్పుడు పై వంకకు జూచుచుండెను. ఏమిజరుగునాయని యాశ్చర్యపడుచుగూర్చుండెను. నక్షత్రములు కొన్ని కనబడుచుండెను. గాని చంద్రుడింకను గనబడుటలేదు. ముల్లా గొంతు వినబడుచుండెను. తరువాత సంతయు బ్రశాంతముగ నుండెను. ‘పొడుగాటి కట్టచు దీసికొని వచ్చుటకు డినా భయపడును!’ అని యను కొనుచు జిలికా కునికిపాట్లు పడసాగెను.

హఠాత్తుగా బైనుండి లోపలకు మన్ను పడసాగెను. లోపలకు ఒక పొడుగాటి కట్ట వచ్చిపడెను. దానిని దీసికొని వచ్చినది డినాయే యని వేటుగా జెప్పనక్కఱలేదు. జిలికా దానిని దీసికొని చాల సంతసించెను. ఆ కట్టచాలగట్టిది. దానిని మున్నొకసారి జిలికా అబ్దుల్ మురారు గృహములో జూచియుండెను.

జిలికా కన్నులను పైకెత్తి జూచెను. ఆకసమున నక్షత్రములు ప్రకాశించుచుండెను. ఆ వెలుగులో డినా కన్నులు పిల్లి కన్నులవలె మెరియుచుండెను. ఆమె మొగమును గోతి లోనికి వంచి మెల్ల ననిట్లనియెను: “ఇవాన్! ఇవాను!” ‘ఏమిటి?’ యని జిలికా ప్రశ్నించెను. ‘ఇరువురు తప్ప మిగిలిన వారందఱు వెడిలిపోయినారు’ అని డినా చెప్పెను. అప్పుడు

జిలిన్ ఇట్లనియెను: 'రమ్ము కడసారిగా బాటి పోవుటకు మనము ప్రయత్నింతము.' కోస్టిలిన్కు జిలిన్ మాట లేమాత్రము రుచింపకుండెను. ఆత డిట్ల నెను: 'నేను రాను. నేనిక్కడనుండి తప్పించుకొని పోలేననుట స్పష్టము. సరిగా గూర్చుండ లేనినేను ఎట్లు పాటిపోగలను?' "ఇంక సెలవు. నేను బోయెదను. నన్ను గుఱించి చెడుగా దలంపకుము" అని జిలిన్ అనెను. మిత్రు లిరువురు నొకరి నొకరు గాఢముగా గొగిలించుకొనిరి. ముద్దు పెట్టుకొనిరి. జిలిన్ డినా సాహాయ్యమునను బొడగాటి కట్ట సాహాయ్యమునను గోతనుండి పైకివచ్చెను. పిమ్మట నాతడు పొడుగాటి కట్టను డినా కిచ్చి 'ఈ కట్టను యధాస్థానమున నుంచుము. లేనిచో వారు నిన్ననమానించి కొట్టెదరు."

డినా పొడుగాటి కట్ట నింటికి దీసికొనిపోయెను. జిలిన్ కొండ క్రిందకు బోయెను. అచ్చట నాతడు కాలి సంకెళ్ళను వదలించుకొనుటకు బ్రయత్నించెను గాని యట్లుచేయుటకు వీలులేకుండెను. అంతలో నాతనివద్ద కెవ్వరో పరుగెత్తుకొని వచ్చుచున్న సవ్వడి విననాయెను. తప్పక డినా వచ్చుచున్నది అని జిలిన్ భావించెను.

నిజముగా డినా వచ్చెను. ఆమె గూడ జిలిన్ కాలి సంకెళ్ళను దీసివైచుటకు బ్రయత్నించెను గాని యేమియు లాభము లేకపోయెను. ఆమె చిన్నారి హస్తములు కంది పోయెను. అంతట నామె చేయునది లేక యేడువసాగెను. జిలిన్ మగల బ్రయత్నింపసాగెను. డిగా తనచేయి నాతని భుజముపై వైచి కూర్చుండెను

జిలిన్ చుట్టును గలయజూచెను. ఆతని కెడమవైపున కొండకావల ఎఱ్ఱని కాంతి కనబడసాగెను. చంద్రు డప్పుడే యుదయించుచుండెను. “చంద్రు డుదయించకపూర్వమే నేను లోయను దాటి యడవిలోనుండి యుండవలసినది” అని జిలిన్ అనుకొనెను. అందువలన నాతడు సంకెళ్ళను దీసివేయకుండ గనే బయలుదేరిపోవుటకు నిశ్చయించుకొనెను.

“ప్రియమైన డినా ! ఇంక సెలవు. నేను నిన్నెన్నడును మఱచిపోను” అని జిలిన్ డినాతో ననెను. డినా జిలిన్ కు గొన్ని యాహారపదార్థముల నొసంగెను. జిలిన్ వాని నాప్యాయముతో స్వీకరించెను. “నేను నీకెంతయు గృతజ్ఞుడను. నీకింక బొమ్మల నెవరు చేసియిత్తురు?” అని యని జిలిన్ డినా తలను నిమిరెను. డినా ముఖమును చేతులలో దాచుకొని విష రీతిముగా నేడువసాగెను. పిమ్మట నామెయూరిలోనికిబోయెను.

జిలిన్ దైవప్రార్థన చేసికొని ప్రయాణము ప్రారంభించెను. ఆతడు చంద్రు డుదయించుచున్న వంకకు బోసాగెను. ఇప్పుడాతనికి దారిబాగుగాదెలియును. ఆతడు తిన్నగానడచిచో నాఱుమైళ్ళదూరము ప్రయాణము చేసిన చాలును. చంద్రు డింకను బాగుగ నుదయింపకముందే ఆతడు అడవిని జేరికొనిన నెంతబాగుండును? ఆతడు నదిని దాటెను. కొండవెనుకకాంతి యింకను బ్రకాశవంత మగుచుండెను. ఆత డా కాంతివంకకు జూచుచు లోయలో బ్రయాణము చేయసాగెను. చంద్రు డింకను గనబడుటలేదు. కాంతిమాత్రము హెచ్చుచుండెను. లోయ కొకవైపువ కాంతి యంతకంతకు హెచ్చుగుచుండెను. నీడలు కొండకు దగ్గఱగా బోసాగెను.

జిలిన్ నీడలో ప్రయాణము చేయుచు ముందుకు బోసాగెను. ఆతడు వేగముగా బోవుచుండెను. కాని చంద్రుడంతకంటె వేగముగా వచ్చుచుండెను. కొండలు కుడిభాగమున పూర్తిగ కాంతివంతము లాయెను. ఎట్టకేల కాతడు అడవిని సమీపించెను. అప్పటికి చంద్రుడు బాగుగా నుదయించెను. ఆ వెన్నెలలో రాత్రి షగలువలె నుండెను. చెట్లపై నున్న ఆకులు స్పష్టముగా గనబడుచుండెను. ఎల్లెడలకాంతి వ్యాపించినను, అంతయు బ్రశాంతముగ నుండెను. నది ప్రవహించుచున్న ధ్వని తప్ప వేఱు సవ్వడి యేమియు వినబడకుండెను. జిలిన్ అడవిలో బ్రవేశించి విశ్రాంతి తీసికొనుటకై యొక చోట కూర్చుండెను. జిలిన్ కొంతసేపు విశ్రాంతి తీసికొని కొన్ని యాహారపదార్థములను భుజించెను. పిమ్మట నాతడు కాలి సంకెళ్ళను తీసివైచుటకు బ్రయత్నింపసాగెను. ఈసారియు నాతడు కృతార్థుడు కాలేకపోయెను. ఆతడు లేచి మరల ప్రయాణము సాగించెను. కొంతదూరము ప్రయాణముచేసిన తరువాత నాతనికి గాల్గెంతయు బాధాకరముగ నుండెను. అతడు ప్రతి పది యడుగుల దూరమునకు నాగవలసి వచ్చుచుండెను. “శరీరములో శక్తియున్నంతవఱకు నేనీడ్చుకొనుచు బోవలసినదే. ఒకసారి కూర్చుంటినా యింక లేచుట కష్టము. నేను కోటను జేరుకోలేను. ఈ లోపల తెల్ల వాతినచో నేను బగలంతయు నడవిలో దలదాచుకొందును. రాత్రిపడినపిమ్మట మరల బ్రయాణము చేయుదును” అని జిలిన్ అనుకొనెను.

జిలిన్ రాత్రియంతయు బ్రయాణముచేయుచునేయుండెను. ఇద్దరు తార్తారులూతనిని దాటిపోయిరి. జిలిన్ వారు వచ్చుచున్న సవ్వడిని దూరమునుండియే విని చెట్ల చాటున దాగుకొనెను.

క్రమక్రమముగా దెల్లవాటసాగెను. చంద్రకాంతి మందగించుచుండెను. జిలిన్ ఇంకను అడవి చివరభాగమును జేరుకొనలేదు. “నే నింకను ముప్పది యడుగులు నడచి చెట్ల మధ్య కూర్చుందును” అని జిలిన్ అనుకొనెను.

జిలిన్ ఇంకను ముప్పది యడుగులు నడచెను. అప్పు డాతడు అడవిచివరభాగమును జేరుకొనెను. ఆత డడవి యంచుకు బోయి ముందుకు జూచెను. ఎదుట మైదానము రష్యనులకోటకనబడుచుండెను. ఎడమపైపున నొకచోటమంట యూటిపోవుచుండెను. అచ్చట కొంతమంది జనులు గుమిగూడి యుండిరి. జిలిన్ వారిని బరిశీలనగా జూచెను. వారిచేతులలో దుపాకులు తళతళ మెఱయుచుండెను. వా రెవ్వరు? రష్యను సైనికులు! అప్పుడు జిలిన్ కు గలిగిన యానందమునకు మితి లేకుండెను. ఆతడు తన శక్తినంతయు నుపయోగించి ప్రయాణము చేయుచు నిట్లనుకొనెను : “ఏతార్తారు గాని నన్నిపుడు చూడకుండ భగవానుడురక్షించుగాక! నేనుదగ్గఱనేయున్నాను. కాని సకాలమునకు గోటను చేరుకొనగలుగుదునో లేనో!”

అంతలో నాతని కెడమభాగమున రెండువందల (జముల దూరమున మువ్వురు తార్తారులు కనబడిరి. తార్తారులుగూడ జిలిన్ ను జూచి యాతని వంకకు బరుగెత్తుకొని

గిరి. జిలిన్ హృదయము పాతాళమునకు గ్రుంకిపోయెను.

తడు రష్యను సైనికులవైపుకు జేతులూపుచు, ‘సోదరులారా! సోదరులారా! రక్షింపుడు’ అని గట్టిగా నటవసాగెను.

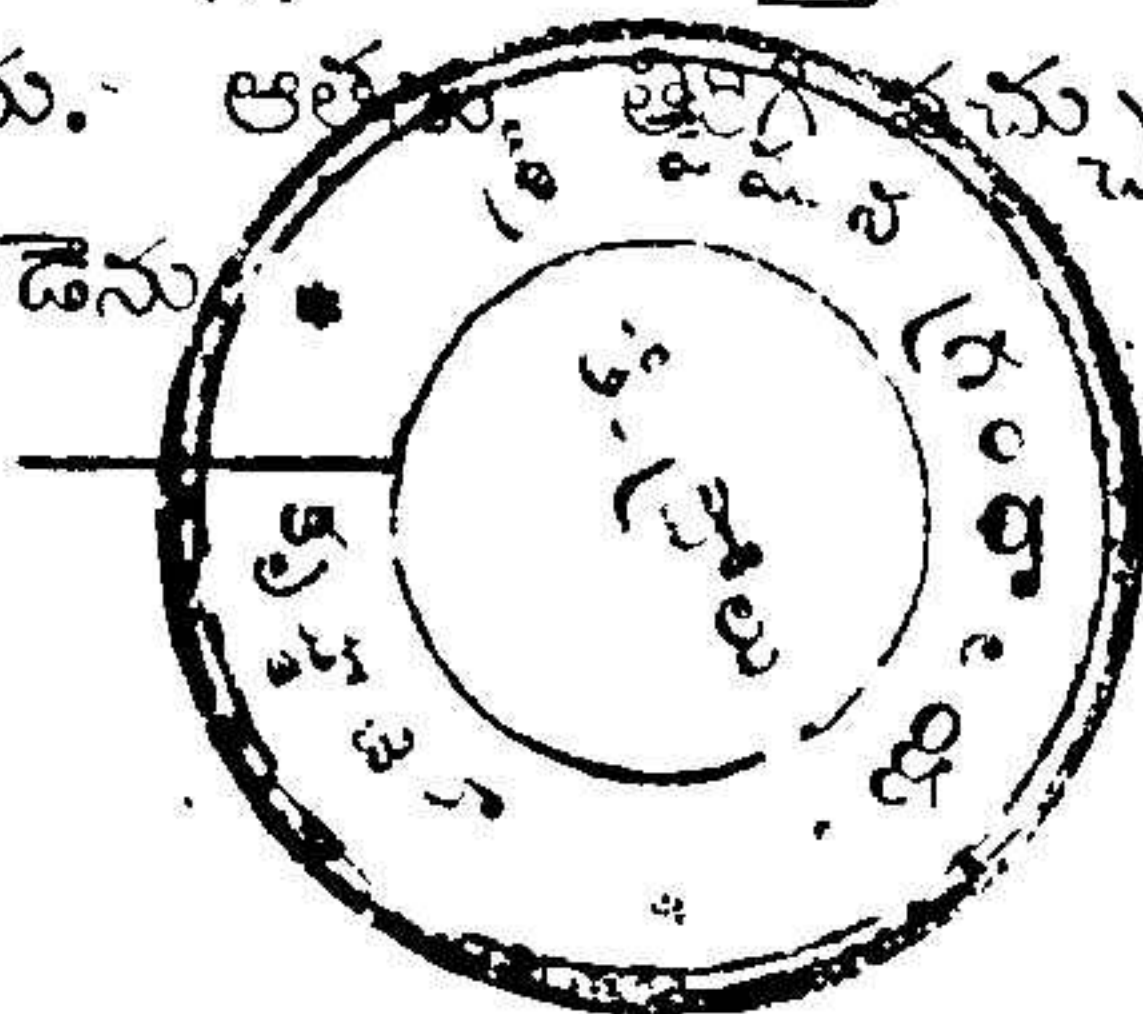
జిలిన్ కేకలను విన్న సైనికులు కొందఱు తార్తారుల నడ్డుకొనుటకై గుఱ్ఱములపై శరవేగమున రాసాగిరి. సైనికులు దూరముగా నుండిరి. తార్తారులు దగ్గఱగా నుండిరి. కాని

జిలిన్ కూడ కడసారి ప్రయత్నము చేసెను. ఆతడు గట్టిగా నటచుచు సైనికులు వచ్చుచున్న దిక్కును బరుగెత్తుకొని పోసాగెను.

రష్యను సైనికులు పదునేను మంది యుండిరి. వారిని జూచి భయపడిన తార్తారులు జిలిన్ ను జేరుకొనక మునుపే ఆగిపోయిరి. ఎట్టకేలకు జిలిన్ సైనికులను సమీపించెను. సైనికు లాతనిచుట్టును మూగి యిట్లు ప్రశ్నించిరి : “నీ వెవ్వరవు ? నీ పనియేమి ? ఎక్కడనుండి వచ్చుచున్నావు ?” జిలిన్ ఏడ్చుచు “సోదరులారా ! సోదరులారా !” అనిమాత్ర మనుచుండెను. అంతలో మఱికొంతమంది సైనికు లచ్చటకు వచ్చిరి. వారా తనికి రకరకముల ఆహారపదార్థములను, పానీయములను నొసగిరి. ఆతనికాలి సంకెళ్ళను దీసివైచిరి.

సైనికోద్యోగు లాతనిని గుర్తించి కోటలోనికి దీసికొని పోయిరి. జిలిన్ ను మరల జూచుటకు సైనికు లెంతయు సంత సించిరి. ఆతని సహచరులందఱును నాతనిచుట్టు చేరిరి. జిలిన్ జరిగిన విషయమంతయు పూసగుచ్చినట్లు వారికి దెలిపెను. “ఆ విధముగా నేనింటికిబోయి వివాహము చేసికొన్నాను ! భగవానుడు నా వివాహమునకు వ్యతిరేకి యని స్పష్టమగు చున్నది” అని జిలిన్ అనెను.

జిలిన్ కాకసన్ సైన్యములో బనిచేయుచునే యుండెను. ఒక నెల గడచెను. అప్పటికి కోస్టిలిన్ అయిదువేల రూబులు నాణెములను బరిహారముగా జెల్లించి తార్తారుల హస్తము నుండి విముక్తిని బొందెను. ఆతడు తిరిగి వచ్చుసరికి కొన యూపిరితో మాత్ర ముండెను.

B12

TPWA 116 B145

BL

మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	TPLA116B145
పుస్తకం పేరు	మాతృ ప్రేమ
తారీఖు	26/10/24
ముందు లిట్టు	no
వెనుక లిట్టు	yes
మొత్తం పేజీలు	47
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
భాక పేజీలు	13/7
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Sowmya
పేజీలు విడదీసినది	Sowmya
ప్లాస్ట్ చేసినది	thadiri
పరిశ్ల చేసినది	pragathi
పేజీలు పరిచూసినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిస్థితి	good